

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az átmeneti idő alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt
Kiadásért felelős: Szilassy Zoltán, az OMGE igazgatója.
Felolvasó szerkesztő: Buday Barna. Társzerkesztő: Konkoly Thege Sándor dr.
Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: József 51-05.

Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), IX. ker., Üllői-ut 25. szám.
Telefon: József 99-31, József 99-32.

Előfizetési ár negyedévre OMGE tagoknak (tagsági díjon kívül) 40 korona,
előfizetőknek 75 korona.

Külföldre (megszállott területre is) negyedévre OMGE tagoknak 100 korona,
előfizetőknek 200 korona és a portókülönbözet.

TARTALOM:

A dohánytermelési bizottság gyűlése.
Földreform, kisbérletek, házhelyek. (Vármegyei gazdasági egyesületek nyilatkozatai.)
Földreform és vagyonváltás. (Zselénski Róbert gróf.)
Az ideai tenyészállatvásár juhai. (Kereszturi Pál.)
A takarmányhiány elhárítása. (Gyárfás József.)
A tengeri négyzetes művelése. (Ifj. Thüringer Vilmos.)
Új rendeletek. (A gabonaforgalom új szabályozása.)
Gazdatársadalmi mozgalmak.
Jégeső-biztosítás.
A szesztermelő gazdák országos értekezlete.
Tenyészállatvásár Csengerben. (Sz. F.)
A gyapjurengetés kesése.
Vegyes közlemények.
Tözsde. Kereskedelem.
Szerkesztői üzenetek.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEI.

Dohánytermelési bizottság gyűlése.

(1921. április 19.)

Desseffy Emil gróf elnökielte alatt jelen voltak: Tömör Kálmán államtitkár, Beliczey Géza és Székács Elemér egyesületi alelnökök, Bányász László dr., Blantz Jenő, Dumbcsa Sándor, Dumbcsa Dömötör, Farkas Géza (alsóéri), Gayhoffer István, Gulácsy Derső, Irénka Géza báró, Károly Rezső dr., Kovács József dr., Madarassy Gábor, Meskó Pál, Wodianer János, Zsivánovits Béla bizottsági és egyesületi tagok. A tisztviselőkar részéről: Szilassy Zoltán igazgató, Mutschenbacher Emil dr. ügyvezető-írótitkár, Regő Károly dr., s.-titkár, Mike János irodatitkár és Fabricius Endre titkár, mint előadó. Kimentette magát Desseffy Aurél gróf bizottsági elnök. Desseffy Emil gróf elnök az ülést megnyitva, üdvözlő Tömör Kálmán államtitkár, mint a m. kir. pénzügyminiszter képviselőjét.
Fabricius Endre előadó napirend előtt javasolja, hogy a bizottság Tömör Kálmán államtitkárral kiegészítessék, mint aki a m. kir. dohányjövédéki központ ügyeinek vezetője. (Helyeslés.)
Elnök: A határozatot így értelemben kimondja.

1. Az 1920-21. évi dohánybevételekről szóló jelentés és ennek alapján javaslat.

Fabricius Endre előadó előterjeszti, hogy az 1920. évi termésű dohány bevétele befektetve, az egyes dohánybevételekhez kinevezett szakértőktől az erre vonatkozó jelentések bekértek, amelyeket összegezve és kiegészítve közöl és ezek alapján a szükséges javaslatokat is beterjeszti.

Rámutat elsősorban a dohánytermelés ideje alatt uralkodó időjárásra, amely a termelést a szokottnál is jobban

befolyásolta. Dacára a nem éppen kedvező időjárásnak, a termelt dohány minősége általában jónak mondható, a levelek jól beérették, a muskotálylevelek színe kifogásra alkalmasnak nem szolgáltatott. Dohánybetegségekről panaszok szintén nem hallatszottak, talán csak a járs-kiséri beváltó körzetében a vajút miatt. Átlagtermés tekintetében beváltóhivatali körzetek szerint az eredmény nagyon ingadozó, mert míg a kiskunfélegyházi körzetben a kat. holdankénti termésátlag 190 kg. a kápolnabán 354 kg., addig a nagykállóiban 582 kg. a nyíregyháziban pedig 620 kg. A szakértők által beküldött jelentések alapján az országos átlag 190-620 kg.-ig ingadozik. A szembetűnő csekély átlagtermés azonban nem azt jelenti, hogy mindenütt tényleg ilyen alacsony volt a dohánytermés mennyisége, nagy szerepet játszott itt a hihetetlenül nagymértékben elterjedt dohánysempészet, amely annak tulajdonítható, hogy a csempészáru a beváltóhivatalnál elérhető árnál tiszteres, vagy ennél is magasabb áron könnyen volt értékesíthető. A csempészetet elsősorban a kistermelők üzték, főleg a demarkációs vonalak mellett, úgy hogy míg a nagyobb termelő egy holdról 500-600 kg.-ot hozott be, addig a kistermelő igen sokszor alig szállított be 150 kg.-ot. Némely helyen a feleskertesek károsították ugyanily módon a termelőket, bár kisebb mértékben.

A dohány kezelése általában kielégítő volt, különösen a nagy- és közepetermelőknel, főként ha a munkát régi dohányos kertészek végezték. Elismerésemért munkát végeztek a jégverés által erősen sújtott kápolnabán körzetben, ahol a csomózásnál és bálozásnál az osztályjellegnek megfelelő eredményt kívántak elérni. Némely helyen nagyobb mértékben volt szivégésű dohány, amely annak következménye, hogy fűzősinór hiánya miatt egy-egy szinegre a kelletnél több dohány fűzött fel.

A beváltásról általában mondható, hogy az a legnagyobb méltányossággal, a beváltóhivatal részéről a legnagyobb jóindulattal történt. Hogy az előzőekenység a termelőkkel szemben mily mértékű volt, kitűnik abból, hogy például a kápolnabán beváltóhivatalnál az ottani beváltóhivatal vezetőjének előterjesztésére a m. kir. dohányjövédéki központ igazgatósága a jég által vert levelek külön mintacsomózására adott engedélyt és a jégverte dohányok ennek alapján váltattak be. A termelés emelkedéséről néhány körzetbeli szakértő tesz említést, mint ahol kistermelők jelentkeztek új termelőkként, akik ezt megtehették, miután sem pajta, sem simítóhelyiség építéséről nem kellett gondoskodniuk. Ha a kincstár szempontjából a termelt tömeg érdekében kívánatos, hogy a kistermelők a dohánytermelést felkarolják, ez mégis azzal a hátránnyal jár, hogy a kincstár túlságosan nagy mennyiségű anyagot nem várhat, mert azok kevesebb figyelemmel is vannak a csomózásnál. Kívánatos lenne azért, ha azokban a községekben, melyek határában nagyszámú kistermelő foglalkozik dohánytermeléssel, vándortanítók utaznának ki, akik a hibákra a kistermelőket figyelmeztetnék és a termelés helyes elveivel megismertetnék.

A beváltás átlagairól a beérkezett jelentések szerint körzetenként 700-1234 korona közt ingadoztak és országos átlag 900 K. vehető. Meg kell azonban állapítani, hogy a gondosabb munka folytán a nagyobb termelők magasabb átlagot értek el. A feleskertesek voltak elsősorban azok, akik a beváltás eredményeivel egyáltalán

nem voltak megelégedve és kijelentették, hogy a régi árak mellett nem hajlandók termelni, mert ha mezőgazdasági munkásnak vagy cselédnek szerződnek, jobban látják biztosítva megélhetésüket, kockázatot sem viselnek, ezenkívül pedig családtagjaik is külön díjazott munkát végezhetnek. Vannak elvéve régi jól dolgozó kertészek, akiket azonban inkább a megszokott foglalkozás szeretete, mint a kereset megfelelő volta köt a dohánykertészkedéshez.

A beváltás befejeztetve, a múlt évi dohánytermelés iránti követelmények a termelők részéről a lehetőséghez képest teljesítettek, ezzel szemben azonban a termelőknek vannak panaszai, sérelmeik, amelyek orvoslása nélkül a hazai dohánytermelés fejlesztésére gondolni sem lehet.

A miskolci, mezőkövesdi és kápolnabán beváltóhivatalokhoz tartozó dohánytermelők régi sérelme, hogy a B) osztályba tartozó körzetbe soroltattak és habár ugyanolyan dohányt termelnek, mint az A) osztálybeliek, termelési költségeik is ugyanazok, mégis ma is a B) osztályba tartoznak, habár ígéretet nyertek 1914-ben, hogy ez a sérelmük orvosolva lesz. Feltétlenül kívánatos, hogy ez az ígéret most már be is váltassék, mert a gondosabb csomózás, osztályozás is csak így fog bekövetkezni, ami pedig a kincstár érdeke is.

Sok a panasz, hogy a termelők tulbuzgóságából gyakran vannak pénzügyi zaklatásnak kitéve. Helyes, sőt kívánatos, hogy a csempészet a legnagyobb szigorral üldöztesse, de a büntetés és a zaklatás a tulajdonképpeni csempészt érje és ne a termelőt.

Kívánatos, hogy a fűzős dohány felvétele a legnagyobb lelkiismeretességgel végeztessék, s ne forduljon elő, hogy míg egyik termelőt ugyanazon községben pl. holdanként 80 kg. dohányt vesznek fel, addig a nagytermelőnek 600 kg.-ot. Az ilyen felvételek következménye, hogy a kistermelő a többtermés nem viszi a beváltóba, viszont a nagyobb termelő a hasznavehetetlen anyagot is kénytelen beszomózni, nehogy a dohány hiánya miatt csempészként bánjanak vele.

Igen sok kifogás emelhetett a kincstárra került petroleum elégtelensége, gyenge minősége és későn rendelkezésre bocsátása miatt. A dohánytermelést gátló ezen körülmény a jövőben feltétlenül kiküszöbölendő.

A fűzősinór drágasága folytán a nagyobb dohánytermelőkre jelentékeny költség hárult, amennyiben a régi kertész, aki eltávozott, a fűzősinórt, mint sajátját, magával vitte, az új kertész pedig ilyen zsinórral nem rendelkezett és így azt jelentékenyen magas áron a termelőnek kellett beszereznie. Kívánatos lenne a fűzősinórnak a kincstár részéről központi uton való biztosítása és megfelelő alacsonyabb áron a termelők részére való rendelkezésre bocsátása.

A beváltott dohány után járó összeg kiűzetésének késedelmes volta ugyancsak sérelem, mert a termelőnek több ízben kell az adóhivatalba járnia, amíg végre beszállított dohányja után járó összegét megkaphatta. A nagyobb termelők egy részének az az óhaja, hogy a visszahagyott dohány helyett megfelelő mennyiségű kész dohánygyártmányban részesülhessenek, tekintve, hogy ahhoz a vidéken hozzájutni igen nehéz.

A békéscsabai körzethez tartozó termelők óhaja, hogy az erre alkalmas vidékeken és talajokon a kerti dohány művelésével is kísérlet tétessék.

**Magastörzsű Rózsák,
Pelargonium és egyéb növények**

**Gazdasági,
konyhakerti és virágmagvak**
legmegbízhatóbb és legolcsóbb
beszerzési forrása a
Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

Mai számunk 20 oldal.

Egyes szám ára 6 K.

Legtöbb a panasz természetesen a dohánytermelés kérdésének sarkpontját alkotó dohánybeváltási árak ellen merült fel, mert ezek, tekintve a dohánytermeléssel járó nagyobb kiadásokat, mint elsősorban a dohányos kertészeknek a bruttóbevétel felében való részesedése, természetbeni járandóságai, nyersanyag (péroléum, zsinog, bálfa) magas beszerzési ára, a dohányipar és simítóhelyiségek amortizációja, de különösen karbantartása, a jövedelmet annyira csökkentik, hogy méltán érdekel a termelő, hogy ily viszonyok mellett érdeme-e a dohány termelésével foglalkozni? Különösen az, a termelők jártak rosszul, akik egy hold bruttó bevétele mindössze 2027 koronát tett ki. Hiába van méltóságos beváltás, ha a beváltási árak nem megfelelőek. Így, hogy az 1921. évi termései dohányra a beváltási árak 10-30%-kal emeltek, sőt illetési és minőségi prémium is kilátásba helyeztetett, azonkívül pedig árkülönbözeti pótlék is az esetre, ha a buza ára 800, illetve 1000 koronánál több lenne.

Ha a beváltási árakkal szemben a termelők méltán támaszthatnak követeléseket, még sokkal inkább áll fenn ez a fuvarpótlékra nézve, amennyiben, dacára annak, hogy a MÁV teheráru díjszabása háromszorosára emeltek, a fuvarpótlék megmaradt a régi színvonalon, aminek az a következménye, hogy a termelők 15-20,000 koronát fizetnek rá a dohányra a beváltóhivatalhoz való szállítására. E tárgyban egyesületünk még február hó folyamán felterjesztéssel fordult a pénzügyminiszterhez, mindeddig eredmény nélkül és azért ezen kívánság megismétlendő.

Előadó jelentése végén elismerőleg emlékszik meg az egyes dohánybeváltóhivatalokhoz kinevezett gazdasági szakértők működéséről és különösen kiemeli *Vértessy Tiadár* miskolci, *Hrabovszky Géza* és *Rádoszky Miklós* kápolnai szakértők működését, mint akik a leg tárgyilagosabb és kimerítőbb jelentést küldötték be. A jelentés anyagába mindazok a kívánságok és sérelmek is belefoglalhatók, amelyeket a *Debreceni és Hajdúmegyei Gazdasági Egyesületek* Debrecenben f. évi március hó 1-én tartott értekezletük alkalmából folyólag az OMGE-hez benyújtottak.

Előadó javasolja ezután, hogy mindazok a sérelmek, panaszok és kívánságok, amelyekre jelentése kapcsán rámutatott, de különösen a beváltási árak és a fuvarpótlék emelésére vonatkozó kívánság, megfelelő indokolás kíséretében a pénzügyminiszter urhoz felterjesztessék. (Helyeslés.)

Tömör Kálmán örömet fejezi ki, hogy dohánytermelésünk hajai ily részletességgel feltárattak és kijelenti, hogy tőle feltehetőleg iparkodni fog a pénzügyminiszternél odaadni, hogy a dohánytermelők egyes kívánságai a lehetőség szerint teljesíthetők. A kistermelőkre vonatkozólag felhívja a figyelmet, hogy azok oktatásával a kincstár kiküldött vándortanítói eddig is foglalkoztak, de a költségek miatt kiküldetésüket némileg redukálni kellett. Baj az, hogy az egyes községek e tekintetben nem nyújtanak segítséget, még fuvar sem bocsátanak rendelkezésre. A dohánykertészek ügyének rendezésére vonatkozólag, ami a kincstártól függ, azt a maga részéről kilátásba helyezheti, bár ez nehéz, mert ami rendelkezésére ezen a téren előfordulnak, az a mai általános helyzet következménye. A miskolci, mezőkövesdi és kápolnai beváltóhivatali körzethez tartozó termelőknek az A osztályba való sorozásra vonatkozó kérelmét a maga részéről támogatni fogja. A dohánytermelés ellenőrzésénél tapasztalt tulkapások ellen mindent el fog követni. A dohányjövédéki kihágásra vonatkozó új törvény szigorú intézkedéseit nem a jövédéki kincstár kezdeményezte, ezek a nemzetgyűlésen vétettek a törvénybe, de miután a vádló minden esetben a dohányjövédéki kincstár lesz, biztosíthatja a termelőket, hogy zaklatás ezen a téren nem fog felmerülni, kívánatos azonban, hogy minden egyes felmerülő esetben bizalommal forduljanak hozzá. A dohánytermés felvételénél is igazságra fog törekedni.

Péroléum az idén jóval több lesz. A múlt esztendőben minőségre nem lehetett tekintettel, miután az volt a fontos, hogy péroléum legyen, amit nagy nehézségek árán sikerült csak beszerezni. A fűzőszinogra vonatkozó javaslatot elfogadja, de, nézete szerint, a zsinort ki kellene venni a kertészek kezéből. Megengedi, hogy a beváltott dohány értéke egyes esetekben késedelmesen fizettetett ki, ennek oka azonban a pénzügyhiány volt. A jövőben ez valószínűleg nem fog előfordulni. Készséggel pártolja a békésmegyei körzeti termelőknek a kerti dohányok termelésére vonatkozó kérelmét, csak tétessék erre nézve proposíció. A kerti dohányok termelésére vonatkozó kísérletet általában másutt is támogatni fogja, ahol erre a viszonyok alkalmasak, mert jövedelmező cigarettadohányra szükségünk van.

Támogatni fogja a termelők azon kívánságát is, hogy dohányviszaghagyás helyett — akik erre reflektálnak — kész dohánygyártmányban részesüljenek.

A dohányárak felemelésére vonatkozólag nem nyilatkozhatik, csupán arra kíván rámutatni, hogy az 1921. évi termései dohány beváltási árak 10-30%-al magasabbak az előző évinél, azonkívül a jövőben lesz illetési és minőségi prémium, valamint árkülönbözeti pótlék is. A világcapon a dohányárak eszükben vannak, így a magyar dohányok keverésére szükséges külföldi dohány, amelyet a kincstár Amsterdamban vásárol, a háború alatt 30 cent volt, ma kilenc centre csökkent, úgy hogy ha valótán tovább is javul, belföldi dohányunk árban a külföldi paritást el fogja érni. Rámutat arra is, hogy a megszállott Erdélyben a románok a termelt dohányt lényegesen csekélyebb árban váltják be. Az előadó által előterjesztett jelentésben feltüntetett alacsony beváltási átlagár előidézője az, hogy a kistermelők csak III. osztályú és kihányásbeli dohányt szállítottak be, ami természetesen az átlagot süllyesztette. A fuvarpótlékra vonatkozólag szívesen támogatja a termelők kívánságát, de rámutat arra, hogy más mezőgazdasági terményeknél a fuvarpótlék nem szokásos.

Beliczy Géza is elismerőleg emlékszik meg az előadó előterjesztéséről, amely a hazai dohánytermelés hű képét szolgálta. Megnyugvással veszi és örül annak, hogy a termelők kívánságaival szemben a dohányjövédék is jóindulattal van. Ennek dacára előtte lebeg a kérdés, érdemes-e dohányt termelni? Az eddigi emelések is úgy történtek, hogy csak akkor emelte a kincstár a beváltási árakat, amidőn belátta, hogy a termelés körül nagy bajok vannak. Az árak emelését mindig elkésett. A kistermelőt és a dohánykertészt a csempészettel szemben jobban kell ellenőrizni, anélkül, hogy a termelő zaklatásnak lenne kitéve. Helyesli a termelők részére a dohányjövédéki gyártmányok engedélyezését. A fuvarpótlék emelése feltétlenül szükséges, ennek hiányában igen sok termelő a termelésről le fog mondani. Felhívja a figyelmet arra, hogy a kincstár részére termelt dohánymag beváltási ára is igen alacsony. Ennek felemelését feltétlenül kívánatosnak tartja.

Székes Elemér felhívja a figyelmet a „Köztelek” múlt évi számában megjelent cikkére, amelyben a dohánytermeléssel szemben való állásfoglalását kifejtette. A dohánytermelés csak akkor fog fellendülni, ha a jövédék legalább is azt az árat biztosítja a termelőnek, amelyet a csempészárú el tud érni. Kívánatosnak tartja, hogy az erre alkalmas jó talajokon, mint pl. a Balaton nyugati oldalán, cigarettának való dohány termeltesse. Kistermelők kezébe nem adna dohánytermelést, de ha mégis, azt szövetkezeti uton kellene megoldani, pajtákat emeltetni, ahová a dohány zölden szállítható be. A csempészett megakadályozására vonatkozó szigorú rendelkezéseket örömmel fogadja, a csempészekkel a legdrágább szigorral kellene eljárni.

Farkas Géza (alsóöbri) szerint a budapesti beváltóhivatal körzetében a dohánynyal beültetett terület megnövekedett, mert sok kistermelő jelentkezett, de új nagytermelő egy sem. A dohánytermelés terén is csak a nagybirtok életképes, ezt leszögezi, ez kiderült az előadó javaslatából is. Szólv is csak azért foglalkozik dohánytermeléssel, mert régi jó kertésze van és azt nem akarja családjával együtt kitenni. A gabonár eszükben nem lehet a dohánytermelés fellendülését várni. Javasolja, hogy intéztesse felterjesztés a kormányhoz, miszerint a dohánytermelő nagygazdaságok a parcellázás alól mentesíthetők.

Tömör Kálmán a szövetkezeti dohánytermelést szívesen felkarolná, ha a közép- és nagybirtokok szemben e téren kellő egyenértéket talál. A Balaton melléke nem alkalmas jobb dohányok termelésére, mert arra kevés esz jár, de azért a jövédék a kísérletet meg fogja tenni. A dohánymag árának felemelését kész támogatni. Rámutat arra, hogy 1914-ben dohánynyal beültetett 79,000 kat. holddal szemben 1920-ban 33,000 kat. holdon termeltek dohányt.

Fabricsius Endre előadó rámutatva arra, hogy a birtokreformtörvényben, amely különben is már érvényben van és így nem módosítható, szó van az intenzív gazdaságoknak a parcellázással szemben való kíméletesebb elbánásáról. A dohánytermelés fenntartása érdekében szükségesek a nagyobb birtokok, ezt annak idején ki is fejtették felterjesztésünkben és e törvény szerkesztője, aki különben azóta az Országos Földbirtokrendező Bizottság elnökségében is helyet foglal, kilátásba helyezte, hogy a törvény végrehajtási utasításánál erre tekintettel lesz. Miután a törvény végrehajtását az Országos Földbirtokrendező Bizottság fogja elkészíteni, azt kéri, hogy az erre vonatkozó javaslat visszavonassék.

Farkas Géza az előadó felvilágosító szavai után javaslatát készségeggel visszavonja.

Desseffy Emil gróf elnök köszönetet mond *Tömör Kálmán* államtitkárnak kilátásba helyezett támogatásáért, egyszersmind pedig határozatilag kimondja, hogy az előadó által felsorolt kívánságok, sérelmek és panaszok megfelelő indokolás kíséretében az OMGE elnöksége útján a pénzügyminiszterhez fel fogják terjesztetni.

2. Gulácsy Dezső beadványa.

Előadó bevezető szavai után

Gulácsy Dezső megokolja a termelők zaklatása tárgyában intézett beadványát, amely habár nagyrészt saját esetét tárgyalja, kénytelen abból a szempontból foglalkozni azzal, mert más termelők hasonló zaklatásoknak voltak kitéve. Az ellenőrző közegek ugyanis felettes hatóságok intencióit helytelenül magyarázzák. A fűzőes dohány felvételénél a zsinort és nedvességet is belemérték, ennek következtében, mert kevesebb szállított a beváltóba, a termelő pénzt sem kaphatta meg, utóbb kiderült, hogy a mérleg volt rossz. Konkrét esetből folyólag rámutat a demarkációs vonalak mellett levő termelők helyzetére. Ezért javasolja, mondja ki a bizottság, hogy a dohánytermelést ellenőrző közegeknek a dohánytermeléssel szemben a múlt év folyamán több esetben tanúsított önkényeskedő eljárását jogosulatlanok és a termelés érdekére is károsnak tartja és ezért az OMGE elnöksége útján a pénzügyminiszter felkéri, miszerint az ily eljárások megszüntetése iránt sürgősen intézkedni kegyeskedjék.

Desseffy Emil gróf elnök rámutat arra, hogy az előterjesztett panasz tulajdonképpen az előadó által felhozott kiegészítésre szolgál, ezért azt javasolja, hogy *Gulácsy* javaslata az előbbi tárgy kiegészítéseként terjesztessék a pénzügyminiszterhez. (Helyeslés.) A határozatot ilyképpen kimondva, az ülést berekeszti.

A végrehajtás nehézségei.

(Földreform, kisbirtokok, házhelyek.)

A földbirtokreformmal, a kisbirtokok alakításával és a házhelykiosztásokkal kapcsolatos magyarázatok alább néhány tájékoztató adatot közlünk. Kifogás merült fel ugyanis aziránt, hogy a törvényes rendelkezések végrehajtását a közigazgatás és a földbirtokosság nem támogatja kellő megértéssel és jóindulattal, sőt a földművelésügyi miniszter a végrehajtás akadályaként egyenesen a közigazgatási tisztviselők és a földbirtokosok passzív magatartását jelölte meg. „Köztelek” a vármegyei gazdasági egyesületeket kérte fel, hogy ebben a kérdésben tájékoztassák.

Eddig tizenkét vármegyéből kaptunk választ. Noha nem minden vármegyében egyforma a helyzet, mert a helyi viszonyok között lényeges különbségek vannak, azért a feleletekből néhány általánosan érvényes tételt mégis megállapíthatunk.

A birtoktörvény célzatainak megfelelő földhözjuttatás, illetve földszerezés szabad egyezkedés útján általában csak igen kis mértékben történt. A földreformnak magánjogi ultra terelése eddig nem sikerült. Ennek főoka az, hogy azok, akik a törvény szerint elsősorban juttatandók földhöz, nagyrésztükben se a megfelelő vagyoni erővel, se a szükséges termelési eszközökkel nem rendelkeznek. Helyenkint az igénylőknek van pénzüik, de itt is gátló körülmény a felszerelés hiánya. Emellett az igénylők általában olcsóbban akarnák megszerezni a földet ennek jelenlegi forgalmi értékénél. A jelentékenyen magas földárak még azokat sem csábítják vásárlásra, akiknek elegendő félretett pénzüik van, mert

D. PÁPAY - FÉLE OLTÓANYAG ÉS SZÉRUMINTÉZET R.T. VI. TERÉZKÖRUT 31. TEL. 20-19

Biztosan véd 9307/g Sertéshimlő és juhhimlő ellenes védőoltóanyag Enyhe oltási reactio

NUTRICIA TEJÜZEMI ÉS TÁPSZERIPARI RÉSZV.-TÁRS.

Tejüzemi osztályának termékei: **FETTÓ** Dr. Fettes Ottó magy. kir. állatorvosi főisk. tanár, a tejhigiéniáért laboratorium vezetőjének eljárása szerint és ellenőrzésével készült. Sajjtolt por (1:100,000) Vajfesték.

Gyár: Budapest, I., Attila-ut 21. szám. Rendelések felvétele: VI. Teréz-körut 31. szám.

!Állami ellenőrzés alatt!

Sajtfesték. Tejszorbaktérium-szintenyészet. 173

abban reménykednek, hogy a reform hivatalból való végrehajtása sokkal kedvezőbb feltételeket, esetleg békebeli árakat fog számukra biztosítani. Ilyen várakozásnak megfelelő igényekkel szemben a földbirtokosok tartózkodó álláspontra helyezkedtek. Azért nem ment hát a szabad egyezkedés, mert nincs komoly vevő. Ujabbán pedig a termény- és kivált az állatárak esőkenése a szerzésre jogosult feleket még inkább a kivárára ösztönzi.

A földreform végrehajtásának akadályai tehát ugyszólván a dolgok természetében rejlik; abban, hogy kisvagyonguakat és nincsteleneket a magántulajdon jogrendje alapján semmiféle törvényhozási névesszettel nem lehet márhólnapra birtokosokká, százezreket érő vagyongforrás uraivá varázsolni. A mezőgazdasági életben mindenütt érvényes lassu fejlődés törvényét csak azzal lehetne legyőzni, ha a birtokosokat arra kényszerítene, hogy úgy adják földjüket, ahogyan kéri. Előrelátható azonban, hogy a tulajdonjog respektálása esetén a nincstelenekek örök földtulajdonba helyezését a legjobban megszervezett végrehajtás se biztosíthatja.

Sokkal nagyobb jövőt ígér a kisbirtokok alakítása, melyek révén a földművesek önálló foglalkozáshoz, szerzési lehetőséghez jutnak s arravalóval a szorgalmuk fokozatos eredményeivel a haszonbérrel földet idővel örök-tulajdonul is megszerezhetik. Kisbirtokok alakítása általában kielégítő mértékben történik, de nem annyira a legutóbbi, törvényes felhatalmazáson alapuló rendelkezések következtetéséért, mint inkább az ezeket megelőző régi rendelet, vagy a birtokosság önkéntes belátása alapján. Legtöbb helyen a birtokosok a szociális béke érdekében minden külső kényszer nélkül is igyekeztek kielégíteni a kisbirtokokra reflektálókat; e tekintetben csak helyenként vannak elhelyezkedési nehézségek, azonban általában jelentékenyebb kifogásokra nincsen ok.

A házhelyek kiosztását is a nagy telekárak korlátozzák helyenként, de itt nem ez a baj, hanem az, hogy építkezésekről egyelőre aligha lehet szó. Egyelőre csak képeletben lehet felépíteni a házat s így a legelősebb házhelyeknek is inkább csak morális szempontból van bizonyos megnyugtató értékük.

Ezuttal nem kívánunk messzebb menni a következtetésekben. Várunk újabb adatokat. Az alább közölt levelek meglehetősen világos képet adnak a helyzetről és az arra illetékeseknek felkínálják a tanulságokat. Itt adjuk a feleleteket vármegyék szerint:

Fejér vármegye.

A földigénylők kielégítése a megyében sem a közigazgatási tisztviselők, sem pedig földbirtokosok passiv magatartásába nem ütközik, mert a közigazgatási tisztviselők a nincstelenekek sorsát szívükön hordva, mindent elkövetnek, hogy a szegény népet földterülethez juttassák; köztük és a földbirtokosok között a netán felmerülő nehézségeket áthidalni igyekeznek, hogy a föld-

reform nagy munkáját, a nép földdel való kielégítését magánaton is elősegítsék. A földbirtokosok pedig a földért hozzájuk fordulókkal készségesen tárgyalásba bocsátkoznak s amennyire csak lehetséges kielégítik, őket földhöz juttatni törekednek. Amde a földigénylők nagy részének felfogása igen téves, mert sem a közigazgatási tisztviselők, sem pedig direkt magukhoz a földtulajdonosokhoz nem fordulnak, ezt az utat kerülni igyekeznek s közvetlenül a magasabb fórumhoz fordulnak, mert még mindig azon tévhitben vannak, hogy a földhöz teljesen díjtalanul juthatnak, miáltal ügyüket csak késleltetik. Így, természetes, a magán egyezségnek kérdése késedelmet szenved s a földreformnak magánjogi uton való elintézése kellő mértékben nem sikerülhet.

Igénylők vannak, még pedig tekintélyes számban, akik részben kisgazdákból, részben pedig teljesen földnélküliekből, de egyuttal teljesen vagyontalanokból állanak. Megfelelő tőkeerővel és a szükséges termelési eszközökkel csakis a kisgazdák, utóbbiak csak csekély mérvben rendelkeznek.

A földtulajdonjog megszerzésének alig vannak akadályai. A fejmegyei földbirtokosok a hozzájuk fordulóknak már eddig is meglehetősen sok területet engedtek át önként tulajdonukba, így többi között: Batthyány Lajos gróf körülbelül 2000 holdat, Zichy János gróf 450 holdat, Zichy Rafael gróf 1600 holdat, Zichy Ágost gróf 200 holdat, Zichy Antal gróf 200 holdat, Zichy Nándor gróf 2000 holdat, Dréher uradalom házhelyeknek nagyobb területét és így tovább még többet.

A kisbirtokok alakításának sincsenek akadályai, amennyiben az arra jogosultak kisbirtokok dolgában mindannyian ki lettek elégítve.

Toina vármegye.

A földreform magánjogi utra való terelése nehézségének egyik legfőbb oka az, hogy a törvény végrehajtási utasítása még nem adatott ki, ennél fogva a földbirtokosok bizonytalan helyzet előtt állanak és tartózkodó álláspontra helyezkednek.

Igénylők (illetőleg: „részesíthetők”) majd minden községben, általában elég szép számmal vannak és pedig a 8420. M. E. sz. rendeletben meghatározott „részesíthetők” minden kategóriájából. A részesíthetők legnagyobb része vagyontalan, vagy nem sok vagyonnal rendelkezik és azt gondolja, hogy földhöz majd ingyen, vagy hitelüggyel fog jutni és így igen nagy igényeket támaszt a föld olcsósága tekintetében. A földtulajdonjogi megszerzésének egyik legfőbb akadályai a részesíthetők anyagi gyengesége.

A kisbirtokok alakításának akadályai szintén a F. B. T. végrehajtási utasításának, ki nem adásából származó bizonytalanság egyrészt, másrészt az, hogy a legtöbb gazdaság a rendeletben előírt 10% területet kisbirtokok céljaira már kiosztotta és ezenfelül a további rendszeres gazdasági üzem fenntartásának sérelme nélkül területet ily célra átadni nem tud.

A földbirtokosok tartózkodása érthető, mert nem tudják, hogy a kiadandó végrehajtási utasítás mit fog tartalmazni s ezért bizonytalanságban vannak, hogy nem jár-e rájuk névze nagyobb hátránnyal a magánjogi egyezkedés az igénylők tömege és a közvélemény nyomása alatt, mint a törvény végrehajtása.

A közigazgatási tisztviselők eleinte az egymást követő és sokszor ellentmondó intenciójú rendeletek folytán gyakran nehéz helyzet elé állítottak; ezt a nehézséget azonban a 57,300/X. B. 2. számú összefoglaló rendelet ma már kiküszöbölte, amelynek értelmében az eljárás haladéktalanul folyamatba tétetett az illető közegek részéről.

Nagyobb gátló akadályai a közigazgatási tisztviselők eredményes működésének az, hogy az

utazási költségeik fedezéséről elegendő mértékben gondoskodás nem történt. Nem történt gondoskodás arról sem, hogy a községek által előlegezendő eljárási költség vétellügylet létre nem jötte esetén hogyan térül meg. Ezek a pénzügyi kérdések szintén okai annak, hogy a közigazgatás a törvény intencióival lépeket haladni sok esetben nem tudott.

Somogy vármegye.

A vármegye területén, a földbirtokreformtörvény értelmében még földbirtokosok örök áron való megvétele nem történt. Azonban a kishaszonbérletek igénybevétele és a házhelykiosztás a vármegye egész területén említésre méltó akadály nélkül folyamatban van. Eme akciók sima és törvény szerinti lebonyolításához ugy a közigazgatási tisztviselők, valamint a földbirtokosokoztály teljes mértékben hozzájárul.

Zala vármegye.

A földbirtokreform végrehajtásával szemben a közigazgatási tisztviselők és a földbirtokosok passziv magatartása a vármegye területén nem észlelhető. A vármegyében házhelykiosztási eljárások vannak folyamatban, ami ezidőszert a vásárlók teljes megelégedésével, szabad egyezkedés útján történik. Ebből is világosan kitűnik, hogy földbirtokosaink jóindulatához kétség nem fér.

Hogy a földbirtokreform végrehajtása szabad egyezkedés útján meg nem indult, annak egyedüli oka az, hogy azok, akik a törvény értelmében földbirtokra igényjogosultsággal bírnak, megfelelő tőkével nem rendelkeznek. Másrészt az élő- és holtleltárt megszerezni képtelenek.

A vármegye ama földigénylőinek, akik megfelelő tőkével és felszereléssel rendelkeznek, a törvény értelmében birtok nem jár.

Kisbirtokok alakítások hátráltató okának ugyancsak a tőkehiány tudható be. Különböző birtokosaink elég méltányos áron bocsátanak nincstelenekek részére birtokot.

Komárom vármegye.

A földbirtokreform végrehajtása sem a közigazgatási hatóságokon, sem a nagybirtokosokon nem mulik. A földbirtokreform halasztásának oka a végrehajtási utasítás hiánya.

A házhelyügylek elintézése 1920. november óta vármegyénkben folyamatban van. Ha ez lassan intéződik, oka az, hogy az igénylőknek pénzük nincs, úgy hogy sok helyen a forgalmi érték 10%-át sem ígérnek. Az igénylők nincstelenekek és mihelyt a kaució letetésére kerül a sor, sokan visszalépnek a vásárlástól. Megállapítható, hogy a házhelyekre igénylők tömegesen vannak, de annál kevesebb az igényjogosult.

Az igénylők nem rendelkeznek megfelelő tőkével, de termelési eszközökkel sem. A jogos igénylőknek pénzük nincs, a nem igényjogosultak ingyen remélik a telkeket.

A kisbirtokok alakításának akadályai nincsenek és a méltányosság elveinek elég van téve. A vármegyei gazd. egyesület eddigi észlelései szerint az igényjogosultak kielégítése megtörtént.

A földreform végrehajtása kérdésében a közhangulat nem nyugodt, olyan mint a méhkas, minden zörrenésre felzudul, mert a jövőt tisztán sem az igénylő, sem a birtokos nem látja.

Moson vármegye.

Moson vármegyében a tulajdonképpen földbirtokreform végrehajtására még nem került sor. Nem kerülhetett elsősorban azért, mivel a végrehajtási utasítás még meg nem jelent, másrészt a megye legnagyobb részében nemhogy földhiány, de bőség van. Magánaton való egyezkedésre eddig még kezdeményezés sem fordult elő.

Hogy a vármegyében ugy a nagybirtokosság

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK ÁTFEDÉSÉRE
rendeljen békeminőségű

„Grozit” BŐRFEDÉLLEMEZT,

mely szagtalan, kátrányozást nem igényel. Kőszénkátrány, kátránylemez, facement és karbolicement szállításunk. Avult zsindelytetőknek átfedését bőrlémezze, valamint kátrányfedéllemezrel vállaljuk.

Gárdos Oszkár

aszfalt- és kátrány-
vegyitermékgyár,

Budapest, V., Kádár-utca 4.

TELEFON: 67-96.

454

mint a közigazgatási tisztviselők a szociális kérdéseket illetően, kötelességüknek eleget tesznek, mi sem mutatja jobban, mint az a tény, hogy a házhely és kishaszonbérletek ügye az egész megyében az érdekeltet általánosságban kielégítő megoldást nyert.

Házhelyeket a közigazgatási szervek gyors és erőyes intervenciójára az összes községek belterületükön jutányos áron, □-ként 6-30 K.-ért bocsátották a jogosult igénylők rendelkezésére, több helyen ingyenesen.

A kishaszonbérletek céljaira csak a vármegye legnagyobb birtokosa: Frigyes főherceg, a megye különböző községeiben 1263 kat. holdat engedett át.

Nehézségek egyelőre a házhelyeket illetően csak két községben vannak. Darnó és Zseli községek házhelyek céljaira igénylik a hódvári uradalomnak a két község között fekvő tábláját. Az uradalom ennek átengedésebe nem hajlandó beleemenni, amit nagyobb birtoktestnek elértékelenedésével indokol, ellenben hajlandó másol házhelyeknek való földet az igénylőknek átengedni. Ez egyetlen eset is elintézés alatt van.

Esztergom vármegye.

A földbirtokreform végrehajtása sem a közigazgatási tisztviselőknél, sem a földbirtokosoknál nem mulik.

A közigazgatási tisztviselők a megszakadásig el vannak halmozva munkával, különösen most, amidőn nem egyszerű, könnyen megérthető törvényes rendelkezések, hanem napról-napra megjelent, sokszor még a legintenzívebb tanulmányozás után is megbízhatatlanul tájékoztató rendelkezések irányítják munkájukat a birtokreformmal, a gabonaadóval, a gabonaellátással, a lakáskiutalással és az állatforgalommal kapcsolatos kérdésekben, nem is szólva az addótvényekről és rendeletekről, amelyek megtanulására és alapos végrehajtására, azt hisszük, egy emberélet sem lesz elegendő. Mit várhatunk tehát a közigazgatástól akkor, amidőn munkakörét egész a megszakadásig megterheljük!

Nincs egyetlen birtokos, aki a birtoktörvény józan és korrekt megoldásának gáncosát vetne. Mindenki tudatában van annak, hogy azoknak, akik arra rászorulnak és érdemesek: a földhözjuttatása a nemzeti megértés és megbékélés egyik alapfeltétele. Mindenki készséggel ad földet, minden gazdaságnak vannak olyan területei, amelyek nélkül üzeme meg nem bűnül, ellenkezőleg ezek nélkül módjában lesz a megmaradt birtokot nagyobb erővel kihasználni. Mindenki tudja, hogy birtokából vagyondézmát kell leadnia és a legegyszerűbb módja a vagyondézsma megoldásának, ha az a birtoktörvényvel kapcsolatban történik. A megoldás tehát nem a birtokosztályon mulik.

Hanem megakad a dolog a földigénylőkön. Az első forradalom alatt annyi hír keringett az ingyenföldről, hogy a nép még ma is ingyenes házhelyekben és ingyenes földekben reménykedik. A kommunizmus bukása után a vagyonos kishasznált földet, meg is fizette hallatlan magas áron, de amint az első áresés bekövetkezett az élőszágnál és egynémely terményből, rögtön megszűnt a földvásárlás láza. De a birtoktörvénynek nem az a célja, hogy a nagybirtok és amúgy is vagyonos földművelőosztály érdekében kereskedjék, hanem, hogy a földnélküliek érdekében kereskedjék, hanem, hogy a földnélküliek érdekében hozzon áldozatot a birtok és ezáltal természetesen a nemzet is, mert hiszen ezzel a mezőgazdaság termelőképessége feltétlenül meggyengül. Azonban a törvény célzata szerint földhöz juttatandók a földet sem megfizetni, sem felszerelni nem képesek. Ez az oka annak, hogy a birtoktörvény végrehajtása nem megy magánjogi úton olyan tempóban, mint azt a nemzet közhangulatából következtetve ezen szemlélt előharcosai gondolták. És nem is fog menni, mert egyes vidékektől eltekintve, ahol

kivételes helyzetek vannak, a földmunkás, a gazdasági cseléd, nem fogja az eddigi és a mostani biztos keresetét feláldozni azért, hogy néhány hold földet drága pénzen megszerezzen és vállalja a gazdálkodással együtt járó súlyos kockázatot.

A birtokosok önként megmagyarázható érdeklődéssel várják, hogy tulajdonképpen mi is fog történni úgy a birtoktörvényvel, mint az ingatlan vagyondézmával, hiszen ezek megoldása nélkül teljes bizonytalanságban leledzik és sem befektetni, sem állatot beszerezni, de még trágyázni sem mer. Erthető, ha ebben a bizonytalanságban tartózkodó magatartást tanúsít.

Ellenben sok száz hold kisbérlet alakított már 1918-ban s ezek ma is megvannak, a földmunkások két-három holdas parcellákat használnak s nemcsak a földmunkások, de vasuti, gyári alkalmazottak is, ezek pedig fizetnek évi bér fejében általánosan mindenféle vagy 100 kg. szemes gabonát, vagy 200 kg. csöves tengerit, vagy 300 kg. burgonyát abból, amit a bérföldük termelnek. És ez a kisbérlet, legalább egy ideig, amíg a földeket trágyázni nem fog kelleni, elég kedvező mindkét félre és ezt jobban is szeretjük, mint a földvételeit.

Nógrád vármegye.

Téved, aki azt hiszi, hogy a földbirtokreform végrehajtása a közigazgatási tisztviselők és földbirtokosok magatartásán törik meg. A földbirtokreform végrehajtásának egyetlen akadálya az, hogy népünk abban a tudatban van, hogy a földet háboru előtti potomáron fogja most megszerezni. Ha pedig a fölvilágosítást megkapja, arról hallani sem akar s inkább lemond földigényéről. Ez az egyetlen akadálya annak, hogy nem sikerül a földreformnak magánjogi útra való terelése. Igénylők bőven vannak, különösen a vagyontalan zsellérség, de az igénylők sem megfelelő tőkével, sem termelési eszközökkel nem rendelkeznek. A föld tulajdonjogi megszerzésének akadályai nincsenek.

Kisbérletek alakításának sincsenek akadályai, amennyiben községről-községre a birtokososztály a legmesszebbmenő jóindulatát tanúsítja. Azokkal a birtokosokkal szemben pedig, kik ridegen elzárkóznak az elől, hatóságaink legmesszebbmenő szigorral járnak el.

Borsod vármegye.

Borsod vármegye területén a földreform végrehajtását semmi és senki nem akadályozza meg s ahol annak szüksége felmerül, ott azt a maga rendes útján egyezségileg elintézik.

A házhelyekre és kisbérletekre jelentkezők összehívása most van az egész vármegyében folyamatban, azonban előreláthatóan nem nagy lesz a jelentkezők száma.

Igénylők természetesen lesznek, amint hogy mindig is voltak. Ezek azonban nagyjából nincsenek tisztában azzal, hogy milyen fizetési feltételek mellett kapják majd a földet s így csak ennek tisztázásával fog eldőlni, hogy mennyien fognak igényelni és mennyit.

A jelenlegi úgynevezett földnélküliek vagy földműves szegények és gazdasági cselédek, dohánykertészek azon része, amely józanéletű, takarékos és munkás életet él, rendelkezhetik és rendelkezik is pénzzel, mert pl. egy Miskolc melletti gazdaság kondása a múlt vasáron saját sertésszűldőért 110.000 koronát kapott, gazdasági cselédek és dohánykertészek és a rendesebb földművesmunkások sertésszaporulatából nagy összegeket vettek be s így pénzükhöz kell lenni. Ami a felszerelést illeti, ez természetesen ilyen földnélküli embereknek nincsen.

A földreform végrehajtása nem a birtokosok és a hatóságokon fog mulni, hanem inkább azon, hogy akik földet kapnak, azt felszerelni s esetleg házat építeni, a jelen viszonyok között, nem lesznek képesek.

Abauj-Torna vármegye.

Vármegyénk területén a földbirtokreform végrehajtását sem a közigazgatási tisztviselők, sem a földbirtokosok passzív magatartása nem akadályozza, hanem tisztán csak a végrehajtási utasítás hiánya.

Igénylők vannak úgy a nincstelenek, mint a törpebirtokosok sorában, akik megfelelő tőkével s a hozzá szükséges állatokkal és gazdasági eszközökkel rendelkeznek.

Kisbérletek alakításával a megye területén a földigénylők kívánsága részben enyhítve lett.

Zemplén vármegye.

A házhelyek adására és a kisbérletek létesítésére vonatkozó törvény részben azért nem hajtatott végre, mert a községi elöljárók és képviselő-testületek annak végrehajtására még csak nem is gondoltak, másrészt a földbirtokosok hosszabb időre tartó kishaszonbérletek létesítésétől huzódóznak, a házhelyeket pedig a mai jelentékeny áron a házhelynélküliek megvásárolni nem képesek.

A vármegye főispánjának és alispánjának újabb intézkedései folytan remélni lehet, hogy az eddig tapasztalt késedelmezés és vonakodás megszűnik és a törvény, habár nem oly mérvben, mint azt sokan hitték és remélték, rövidesen végre lesz hajtva.

Ami a földreform ügyét illeti, itt az a baj, hogy akiknek a törvény a földszerezésre jogot ad, azoknak közel 80 százaléka nem rendelkezik azokkal az anyagi eszközökkel, amelyek a föld eredményes műveléséhez szükségesek. Törlesztésre pedig földet vásárolni ma senki nem mer, de az eddig volt marhaárak mellett még a legkisebb gazdálkodásra se képesek az igényjogosultak berendezkedni.

Csongrád vármegye.

A földbirtokreform végrehajtásánál a közigazgatási tisztviselők és a földbirtokosok passzívítása nem észlelhető, passzívítás inkább az igényjogosultak részéről nyilvánul, de ez is csak a földbirtok vételénél.

A jelenlegi helyzet a vármegyében az, hogy a házhelyek kijelölése és kiosztása már csaknem minden községben folyamatban van, erre a célra készséggel adtak területet a földbirtokosok és a házhelyekre illetékes jelentkező is van elég.

A földadóreform elve szerint igénybeveendő birtoktestek még nincsenek kijelölve, mert ezzel a hatóságok is a végrehajtási utasítást várják. Előreláthatóan kevés illetékes vevő (rokkant, munkás, törpegazda stb.) fog jelentkezni, azért, mert ezek se megfelelő tőkeerővel, se a legszükségesebb termelési eszközökkel nem rendelkeznek. Jellemző erre az, hogy a közelmúltban (egy fél év előtt) Berthold Lipót grófnának egy 1200 holdas gazdasága Szegvár község közvetlen közelében felosztott és azt — egynéhány parcella kivételével — mind olyan egyének vették meg, akiknek előzőleg is volt kisebb földbirtokuk és gazdasági felszerelésük.

A kisbérletek alakításának is az a legfőbb akadálya, hogy azok, akik részére a kisbérletek alakítását a földbirtokreform törvény tervezi, semmiféle termelési eszközzel nem rendelkeznek, sem pedig a beszerzéshez a mai viszonyok mellett szükséges tőkét nem bírják.

Földreform és vagyonváltság.

A Nemzetgyűlés április 22-iki ülésén felzólalt Hegedűs Lóránt pénzügyminiszter és többek között a következőket mondotta:

„De az ingatlanvagyonváltságról szóló törvény összefüggésben van egy még sokkal fontosabb dologgal, magával a földreformmal.

Terra

Telefonszám 34-92 és 32-88.
Sürgőnyeim: „Terramag Budapest”.

MAGKERESKEDELMI ÉS KIVITELI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Balaton-utca 16. szám. Lipót-körut mellett.

Lévélcím: Budapest, 5., Tőzsde, Postafiók 39.

SZALLIT és VÁSAROL: szőszösbükkönyt és mindennemű gazdasági és kerti magvakat a legmegbízhatóbb minőségben. • Raffiaháncs.

Legmodernebbül berendezett tisztító és osztályozó telep.

Paprika-osztály.

Gyógynövény-osztály.

Pető Sándor: Soha sem lesz meg!

Hegedűs Lóránt: Nagyatádi Szabó Istvánnal együtt el vagyunk határozva, hogy mind a kétőt keresztülvisszük és meg fogunk törni minden ellentállást, ami a földreform útjába áll. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) A földreform keresztülvihető és szükség van a vagyon váltására, mert csak úgy tudjuk a földreformot megoldani, ha a nagyobb birtok nem pénzben, hanem földben fogja leadni a vagyonváltást. Ezt fogjuk majd a kisebb birtokok között szétosztani, úgy hogy ők azután pénzt vagy gabonát fizessenek.

Baresai Adorján „A szabadkőművesség bünei” című munkájából tudjuk, hogy a szabadkőművességnek átmeneti programja: az agrárreform, a szekularizáció, a kötelező vallástalan állami népoktatás, a nőkre is kiterjedő általános választói jog, végecélja pedig a szocialisztikus, végre a kommunisztikus kormányforma.

Átmeneti programjából megvalósult az utolsó követelés. Milyen eredménnyel, tapasztaltuk. Most kerül rá az elsőre, ezek után rohamosan fog következni a második és harmadik, végre a végecél.

Akkor még egy Horthy sem lesz képes Magyarországot a kaoszól megint megmenteni.

Nagy szakértelem, beható tárgyszerűség szükséges a vagyonváltásról szóló törvény szerkesztéséhez, hát még keresztülviteléhez. A legnagyobb könnyelműség ilyen nehéz feladatot egy másik, még talán szövevényesebb problémával összekuszálni.

Nagyon kevés birtokos lesz abban a helyzetben, hogy pénzzel fizesse ki birtokának jelenlegi becsértékének negyedrésztét.

A birtokosok megterhelhetik ugyan birtokukat a váltás összegével, de ezt egy fölöttévesztet cselekedetnek tartanám. Fölvenni pénzt, mikor a korona két centime-et ér és mindig javuló kurzussal fizetni vissza, ezt még a legjövődélmezőbb üzlet is alig bírja, hát még a földbirtok.

Tehát a legtöbb birtokos kénytelen lesz birtokának egy negyedrésztétől megválni, de ezt kötelezővé tenni annyi, mint szándékosan dezorganizálni a mezőgazdasági termelést.

Mindenki tudja, aki mezőgazdasággal foglalkozik, hogy a közép- és nagybirtok holdanként jóval többet termel, de sokkal kevesebbet jövedelmez, mint a kisbirtok. Léteznek természetesen, mint mindenütt, kivételek, de az előbbi tétel a szabály.

Csak ott van haladó, virágzó mezőgazdaság, ahol közép- és nagybirtok található az ország egész területén.

Kényszereszközökkel megcsontítani a birtoktesteket nem egyéb, mint a termelésnek szándékos csökkentése, ez pedig semmiféle józan kormányzásnak nem lehet célja.

A legnagyobb frivolitás lenne tehát a vagyonváltást egy ugynevezett földreformmal összekuszálni.

Értem, hogy az elfoglalt Magyarországon az ellenségek tarthatatlanná akarják tenni a magyar birtokosnak helyzetét ugynevezett birtokpolitikával. De, hogy ezt az eljárást magyar miniszterek is majmolni szándékoznak, ez előttem megfoghatatlan.

Még nem volt érkezésem a vagyonváltás első törvényét, melyet a nemzetgyűlés két nap alatt meglehetősen lanyha érdeklődés mellett szavazott meg, áttanulmányozni, de akik ezt megtették és figyelték ezzel kapcsolatosan a

tőzsde eljárását, azt állítják, hogy a részvények 15 százalékos vagyonváltás helyett hozzávetőleg öt százalékos fognak fizetni. Természetesen az elmaradt 10 százalék a földet és házat fogja terhelni, felemelt becslés révén, miután egy meghatározott összegnek be kell folyni.

Nagyon helyesen cselekedett Hegedűs Lóránt pénzügyminiszter ur, mikor megszüntette az állambáztartásban az érszélküli pazarlást és gátat vetett a további fedezetlen papirpénz kibocsátásának. Már ezzel is emelte valutánkat.

Egyelőre ennél kellett volna megállni és további lépéseket csak akkor tenni, mikor meggyőződünk, hogyan folynak be lényegesen fölemelt adóink, milyen jövedelmet hoznak, mennyi vagyonváltásra van még szükség valutánk további javulása céljából.

Ilyen eljárás annyival indokoltabb lett volna, minthogy még nincsen ratifikálva a békeszerződés és volt ellenségeinknek mindig eszébe juthat egy nagy sarcot reánk vetni, miután látszólag olyan könnyen és rohamosan tudtuk emelni valutánkat.

Azonkívül, amennyire közérdek egy jó valuta, annyira fontos, hogy a javulás ne viharosan történjen.

Minden kereskedő szenved, ha magas áron vett árúját olcsón kénytelen eladni; a gazda sem bírja el a rohamos áresést, másképp a drágán termeltet csak veszteséggel adhatja el.

Azt mondja a pénzügyminiszter ur idézett beszédében, hogy a nagyobb birtokosoktól elvett földet „fogjuk majd a kisebb birtokosok között szétosztani, úgy hogy ők azután pénzt vagy gabonát fizessenek”.

Ugy tudom, hogy a földreformtörvény készpénzfizetést emlit, továbbá különbséget tesz régi családi és új szerzeményű birtok közt.

Gabonában fizetni csak úgy lehet, ha hitelre adjuk a birtokot vagy annak egy részét. Ilyen esetben az egész létező közép- és nagybirtok sem lenne elég az igények kielégítésére.

A kötelező földleadás pedig illuzóriussá fogja tenni a megkülönböztetést a régi családi és új szerzeményű birtokok között.

Nem tombolt és rombolt eleget a demagógia az 1918. évi forradalom és 1919-iki éviszovjeturalom alatt? Ujra adjunk annak tápot ki nem elégíthető jelszavak hangoztatásával?

Mint említettem, alig hiszem, néhány nagy összeg fölött rendelkező embertől eltekintve, hogy legyen birtokos, aki tudná pénzzel kifizetni birtokának és a holt- és elevenléltárának negyedrésztét. De meg kellene engedni minden birtokosnak, hogy vagy pénzben, vagy földben egyenes róhassa le a vagyonváltást, ahol pedig több birtoka van, azt, hogy melyik birtoktól hajlandó megválni, a többiek megmentése céljából.

De kényszeríteni a nagyobb birtokot, hogy a vagyonváltást csak földben adhassa le, nem egyéb, mint dezorganizálása a mezőgazdasági termelésnek.

Mit mondana a pénzügyminiszter ur, ha valaki azt javasolná, hogy minden gyár állagának egy negyedrésztét adja le a vagyonváltás fejében.

Egy jól instruált mezőgazdasági üzem nem egyéb egy gyárnál és ennek megcsontítása épp olyan kárral járna a közre, mintha, mondjuk, egy gyári üzemnek negyedrésztét elvinné az állam vagyonváltás fejében.

Támaszkodva 51 évi mező- és közigazdasági tapasztalatra, fölkérem tehát a kincstárnok urat, mielőtt megtör minden ellentállást, ami

a földreform útjában áll*, szíveskedjék fontolóra venni észrevételeimet és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület körül csoportosuló gazdákkal terveit közölni. Zselenski Róbert gróf.

JUHTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Imre.

Az ideai tenyészállatvásár juhai.

Az ideai tenyészállatvásáron a juhkiállításunkat nem lehetett bizonyos elfogódottság nélkül szemlélni. Ha visszagondolunk a régi népes juhkiállításokra, ahol a német juhászati igazgatók nagy bőbeszédűséggel ajánlgatták jó vagy rossz, de mindig szélesre hízalt juhukat, akkor az ideai kiállítás viszonylag kisebb állatállományával és a kiállítók kisebb számával bizony szegényesebb külsőt mutatott. A kiállításnak a régiéhez viszonyított szűk keretei szomorúan figyelemztettek hazánk csonkaságára. Ami a kiállított anyag minőségét illeti, az sem volt olyan mutató, mint azt a régi kiállításokon megszoktuk. Azokat az apró finomságokat pedig, melyeket a külföldi behozatal nélkül régen szűkülő juhászataink itt ott felmutattak, alig vettük észre.

Lelkünk berendezkedése olyan, hogy legkönnyebben a nagy méreteket látjuk meg. A testtömeg, a sok gyapju, könnyen jutnak elismeréshez, bár e téren is nagyon elmaradunk a valószínűleg angol vérrrel dolgozó német tenyésztőktől. 100 kg.-on felüli kosokat, 10 cm.-nél magasabb, tömött, könnyű gyapjút hiába kerestünk. Hogyha azonban nem sajnáltuk a fáradságot, úgy könnyen akadunk olyan tenyésztet, melynél a szerényebb termetű, formás állatokon kifogástalan szépségű, tiszta fürtszerkezetű, elég magas, igen nagy hozadékot adó, vagyis könnyű gyapjút találtunk és emellett a kiállított állatok egyformasága a tenyésztet kiegyenlítettét igazolta. Hogyha pedig volt az egyes állatok gyapja közt különbség, úgy ez inkább a gyapju fényében, a gyapjuszir összeállításában és színében nyilatkozott meg és ha egymásután nézegettük a kiállított juhok gyapjának szerkezetét, mintha csak különböző színű szalagok vagy virágok között válogattunk volna, olyan kellemes látványt nyújtott az egyes bundák változatos szépsége.

A kereslet főleg a jobb tenyésztetek állatai iránt nyilvánult meg. Szerintem, öröndetes ténynek kell tartanunk ezeknél a vásárlásoknál, hogy a juhtenyésztőközönségnek a korai fejlődési francia husjuhok (merinó-précoce) iránti túlzott lelkesedése kezd alábbhagyni. A nehéz husmerinók még kapások voltak, de maga a szarvatlanság már nem hódított és így inkább a nagytestű rambuillet-kosoknak volt keletjük. A magyar fésűs kosok közül is inkább azokat vették, amelyek többé-kevésbé rambuilletformát mutatnak. Ha ismerjük a kereskedők gyapju iránti igényeit, úgy ennek a divatváltozásnak örülnünk kell. Kereskedőink a finom posztógyapju után az erőteljes, magas fésűs gyapjút keresik a legjobban. A fésűs gyapju iránti kíváncsalmaknak pedig a rambuillet-k acélosabb gyapja jobban megfelel, mint a husmerinó juhok lágyabb bundája.

Tagadhatatlan tény, hogy a husmerinó szarvatlansága nagy előny. A kosok nem oly vadak, nem tesznek egymásban kárt, nem rongálják

HALÁSZ és TÁRSA UTÓDAI
LÁNYI és WEITZENFELD
BUDAPEST, VIII., RÖKK-SZILÁRD-UTCA 18.
TELEFON: József 53-04.
Kérjük a címre ügyelni és ben-
nünket ajánlattételre felszólítani!

Szállit mindenféle GAZDASÁGI CIKKET,
vas és vasárut, drótot, lemezt, patkót, dobsint, szeget,
csavarokat, kocsikenőcsőt, gépzsirt, olajat, benzint, ká-
r ány papírt, fedélmázt, Karbolineumot, műszaki cikket,
tömítéseket, szerszámokat, gazdasági gépeket.

egymás gyapját és a felesleges szarvak helyett gyapjut termelnek. De a gyapju kissé üresebb, mosásközben könnyebben veszt jellegéből, zsírja olvadékonyabb. A kosgyapju alig különböztethető meg az anyajuhok gyapjától. Igazi kosgyapjut, mely a gyapjuzsír jellegében és a gyapjuszerkezet sajátosságában mutatkozik, a husmerinónál hiába keresünk. A testformák gömbölydedek, a husképződésnek jobban kedveznek. A kosok általában az elnöiesedés jelenségét mutatják. Ezen nem is lehet csodálkozunk. Igaz, hogy a szarvakra a tenyésztésben nincs szükség, de azért még sem feleslegesek, mert tartozéka a másodlagos nemi jellegnek, épp úgy, mint a férfinél a bajusz, a nőnél a fejletlenebb zsírpárna. A szarvált kos a nőiesen szelid sutánál tökéletesebben kos, éppen ezért hivatását emennél jobban teljesíti. Azt a ragyogó tiszta fürtszerkezetű gyapjut, mely a nem juh-tenyésztő tetszését is annyira meg szokta nyerni, gyakrabban találjuk fel a szarvált fajtáknál, mint a sutáknál.

Nem lehet tagadni, hogy a suta kosok után, különösen kezdetben, igen szép bárnyok esnek, ami az idegen vér hatásának következménye, mert hiszen a merinó-precoce-t a merinótól teljesen idegen angol vér belekeverésével állították elő. Ennek nyomait meg is találjuk a keresztezésnek alávetett tenyészetekben. Két-három ivadék után barna- és feketefoltos a szemhéjak széle ugyszólván valamennyi állatnál. A gyorsabb fejlődésre való hajlam fellendülése azonban alkalmatlan helyen nem tartható fenn sokáig. Ha soványan takarmányozzuk az állatokat, azok ivadéka bizony hamar visszafejlődnek eredeti nagyságukra, épp úgy, mint ahogy azt némely helyen angol kosok ivadékainak száználmas elesenevzésesedésénél látjuk. Viszont nem kifejezett Lusfajtáknál is igen nagy tesztet érhetünk el megfelelő tenyész kiválasztással és kiadós takarmányozással. Ahol tehát sok szónával és bőséges abrak takarmánnyal rendelkezik a gazdaság, ott tenyészünk bátran husmerinót, de sovány legelőn, szalmán tengődő juhoktól ne várjunk husformát és gyors fejlődést. Itt elégedjünk meg a szép finom és tömeges könnyű gyapjuval. Arról azonban itt se feledkezzünk meg, hogy a jól tartott állaton szebb gyapju nő, mint a nélkülözésekkel, vagy betegséggel küzdő juhokon. Az ország dunántúli részei általában inkább a husjuhoknak, a Nagy Magyar-Alföld szikes területei pedig inkább a pusztán gyapjuk végett tenyésztett juhok igényeinek felelnek meg.

Az idei tenyészállatvásáron inkább méltányolták a nagy testet, mint a szép gyapjut. A nagy testre való tenyésztés tekintetében pedig nem szabad nekünk a nyugati tenyésztőket utánoznunk. Néhány évvel ezelőtt egy német juhászati lap a szövögyárosokhoz körkérdezt intézett, hogy mondjanak véleményét a német gyapjuról. A gyárosok válaszaikban ugyszólván egyértelműen azon való sajnálkozásuknak adtak kifejezést, hogy a modern tenyészirányok a német gyapjut eldurvították. Ez könnyen meg is magyarázható. A német juhtenyésztés nem tudott versenyezni a finom ausztráliai gyapjuval, ennél fogva teljesen feladta a versenyt és más tere, a hustermelésre, adta magát. Nálunk azonban a birkahus nem oly kelendő, hogy kizárólag husra tenyészthetnénk. Ha húst akarunk termelni, tenyészünk sertést, ha pedig gyapjut akarunk, akkor ne hanyagoljuk el a nagy test kedvéért a szép fürtszerkezetet. A fűt belső tisztasága a gyapjuter-

melésben nagyon lényeges kellék. A bundában a rendben álló gyapjuszálakból több fér el ugyanakkora bőrfelületen, mint a kócos gyapjuból. Azonkívül a szép fürtszerkezetű gyapju a feldolgozásnál fésülés közben nem ad annyi hulladékot, mint a homályos, kusza fürtű gyapju. Egy másik kívánalom a gyapju könnyűsége. Az állat veríték- és fagygyümiregyei oly váladékot termeljenek, melyhez nem ragad a szenny, hanem amely csak arra alkalmas, hogy a gyapju előnyös tulajdonságait az idő viszonyosságai ellen jól megővje. A bíráló-bizottság ezekre a körülményekre tekintettel is volt, de juhtenyésztésünk különleges helyzete indokoltá is teszi, hogy a szép fürtszerkezetű, könnyű, magas gyapjut szolgáltató és kiegyenlített mutató nyájakat elismerésben részesítsük.

Az olyan magas színvonalon álló tenyésztéstől, mely kiállításra jön, elvárjuk, hogy legalább 10 darab, teljesen egyforma állatot tudjon bemutatni. A magyar gyapjutermelésnek úgy is az a közismert hibája, hogy nem tud nagyobb tömegben egyforma gyapjut előállítani. Ugyanazon vidéken minden juhászat más s ugyanegy juhászatban minden állat egymástól elütő. A kiállítónak a kitenyészetttséget és a nyáj kiegyenlítetttséget bemutatott állataival igazolnia kell.

Sajnálattal kellett a kiállításon nélkülözniünk néhány magyar különlegességet. Van nekünk pl. egy nagyon értékes magyarfajta juhunk. Magyar rög szülőtte. Igénytelen, nagytestű, egészséges, edzett, mely nem nyájokban él, hanem a ház körül legelész és ugyszólván azon a hulladékon tengődik, amelyet a kényesebb háziállatok elhullatnak. Télen át rendszerint a kazal körül torkoskodik, de itt is csak addig van maradása, míg a pulit rá nem uszítják. Ez a prémeje, teje és husa miatt tenyésztett juh a hőmérséklet-változó helyi szarvált raka. Nagyon kívánatos lenne, ha a jövő kiállításon ezt az okos szemű, érdekes állatot is bemutatnánk. Ennek még nincs meg az a bárgyu tekintete, mely a többi tenyésztett birkánkat oly száználraméltóvá teszi. Ez még farkaszemet néz az ellenséggel és ha egy kicsike esély is van a győzelemre, nem fut meg, hanem szembezáll. Egy másik, ha nem is ennyire értékes, de igen sajátos juhunk a hortobágyi raka, mely már tetszetős, érdekes külső megjelenésénél fogva is több figyelmet érdemelne, mint amennyiben részesül. Be lehetne azután mutatni a tisztántulú kiscsárdák parlagi juhait, pl. a mezősegi és a sárréti juhok.

A hízekonyság bemutatására igazságos versenyt volna a hízüürük kiállítása és próbavágások rendezése. Itt azután döntsön a testsúly. Tenyészjuhoknál azonban a testsúly nem mindig értékmérője az állatok hustermelőképességének. Aki sokat forgott juhászatokban, láthatott külföldről behozott óriási kosokat, amelyek sovány tartás mellett 20-30 kg.-ot veszítettek súlyukból és a kövére tetszetős husformáknak semmi nyoma sem maradt rajtuk.

A kiállítást látogató gyapjukereskedők szomorúan állapították meg, hogy a külföldön is nagyrabecsült magyar különlegességet, a finom merinó-posztógyapjas irányt, csak egy juhászat képviselte, Zichy Antal gróf nagyhőresői juhászata. Az állatok kicsik, de formásak. Elismerő oklevelet kapott. Nagyobb méltánylással valószínűleg azért nem jutott, mert ma már a posztógyapjas juhoktól is magasabb gyapjuállást kívánunk, mint a minővel ezek rendelkeztek.

A rambouilletirányban Széchenyi Antal gróf

I. kos- és I. anyadijat nyert békéscsaba juhászata nagy tetszést aratott. A bemutatott kosokat az első napon egytől-egyig megvásárolták. A tenyészet előnyei: nagy test, gyors fejlődés, magas gyapju. II. díjat nyert Pallavicini Sándor örgróf midszentalgói juhászata, valamint Skublics Emilia jóhírű bebési nyája, végül Hercefeld János pusztapói tenyészete.

A nagy díjat Almásy Dénes gróf gyulavári uradalma vitte el magyar fésűs juhaival. Ugyanitt I. díjat nyert Wenckheim Dénes gróf vésztői juhászata, II. díjat Gábor József tiszacsegei nyája, III. díjat nyert Graeff Jenő poroszlói régi jóhírű nyája, amelynél a tulnehez gyapjuzsír és a tömörség hiánya lehetett az oka, hogy magasabb díjhoz nem jutott.

A husmerinók között Politzer Géza felsőgyöngyösi nyája nyert I. díjat és a vásárlók részéről is a legnagyobb népszerűségnek örvendett. E csoportban II. kosdíjban részesült Szankovics János kajdaci nyája és a Magyar Agrárbank tótvázaonyi juhászata. III. kosdíjat és I. anyadijat nyert a derekegyházi hírneves juhászat. Ez a tenyészet azért nem jutott nagyobb elismeréshez, mert mérhetetlen károkat szenvedett a román megszállástól, úgy hogy a régi nyájának csak csekély töredékét sikerült megmenteni. III. díjat nyert Klár Jenő hatrongyospusztai nyája. Elismerő oklevélben részesült és II. anyadijhoz jutott Meller Henrik csurgói juhászata. Sokkal jobban érvényesült volna, ha nem a husjuhok, hanem a gyapjuhasznú juhok közt lép versenyre, mert a gyapju szépsége tekintetében kétségtelenül az első közé került volna, de husforma dolgában kissé hátraszorult.

A megszokott állatok közül hiányzott a karakuli birka, a friz juh és teljesen elmaradtak a kecskék.

Kereszturi Pál.

NÖVÉNYTERMESZTÉS

ÉS

MÜTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezetők: Kerpely Kálmán és Gyárfás József.

A takarmányhiány elhárítása.

(Válasz több ilyen irányú kérdésre.)

Az április közepével megindult országos esőzéssel a takarmányhiány veszedelme jórészt elhárult. Addig ugyancsak fenyegető volt a helyzet: a hótalan tél száraz fagyban vagy a tavaszi felfagyás folytán sok helyen tönkrementek az őszi pillangós takarmánynövények, különösen a kényes őszi borsó és búkköny, sőt nem egy helyen kifagyott az őszi szárazsághoz csak későn kelt és ezért a télbe gyengén került szöszös búkköny is, noha egyébként kitünően állja a fagyot. A rozsról pedig olvashattuk, hogy az a homokon, a száraz meleg időjárás behatására kinjában idő előtt, alig egy-két arasznyi magasan, kezdte kalászát hányni. Szenvedett a rét és legelő, a lucernás és heres is, tetézte az időjárás okozta kárt vidékenként az egér is. Nem esoda tehát, hogy az előrelátó gazdák aggódva kezdték kérdezni, mit lehet a fenyegető takarmányhiány leküzdésére tenni.

Ha az esőzés beálltával a végveszély most el is múlt, minden veszedelemnek még koránt sincsen vége; a legtöbb gazdaságban azonkívül máris akkora a kár és hiány a takarmányban, hogy annak pótlásáról gondoskodni kell. Így

Nyersolajmotorok • Szénaprések

azonnal raktárról szállíthatók.

WOHANKA ÉS TÁRSA UTÓDA R.-T. Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76. sz.

nem árt, ha már most szemügyre vesszük, mit tehetünk e hiány pótlására és nem akkor kapkodunk fűhöz-fához, mikor már csak a lomb- vagy galyszedést lehet a takarmányinség leküzdésére ajánlani.

Egyelőre a szárazságot legjobban elhárító és a takarmányt legjobban biztosító öntözéseknek megvalósításáról nagyobb arányokban nem ábrándozhatunk. Továbbra is csak meg kell alkudnunk az időjárással és a nedvességet lehetőleg megőrző talajművelés és ápolás kíséretében oly takarmánynövények termesztésére kell elsősorban gondolnunk, amelyeket a gazda a hiányzó takarmánytömeg pótlására még idejében elvethet.

Azt úgyis minden gazda tudja és megteszi, hogy még szükség és lehetőség szerint csalamádét, muhart és kölest vet; a fehér mustárt azonban sokkal kevesebb helyen karolták fel — különösen tejelő marhának való — zöldtakarmánynak, amint azt megérdemelné; noha kurta a tenyészideje, azaz hat-hét hétre elvetése után már megjelennek virágai, amikor kaszálható, mégis kat. holdankint 40—90 q zöldtermést is ad; elegendő csapadékos viszonyok között egy évben ugyanazon földön többször egymás után is termeszthető. Homokon pedig még mindig vethető a nálunk szintén nem eléggé méltatott *csibekur*, mely kedvező, csapadékos viszonyok közt ugyanabba a táblába egymásután szintén 2—3 szor is vethető egy évben.

A takarmányrépa vetésére sincs még késő, de különösen az alföldi könnyebb talajokon mégis csak ajánlatosabb lesz répa helyett takarmánytököt termeszteni.*)

Ahol azonban takarmánytermesztésre üres területek már nem állanak rendelkezésre, oly gazdaságban a kettős termesztést kell erőltetni, különösen májusban vagy június elején lekerülő növény után;**) ha csak akkor nem fog ismét csapásszerű szárazság fenyegetni, a korán felszabaduló tarlóba egy sereg takarmánynövényt tehetünk, nemcsak csalamádét, kölest, muhart, fehérmustárt, pohánkát stb., hanem tököt és tarlórépát is. Ujabbán Amerika száraz vidékein a takarmánynövények sorába a napraforgó-csalamádé is lépett,***) amely nálunk különösen másodnövénynek érdemelne kipróbálást.

A takarmányinség elhárítására, illetve a takarmányhiány enyhítésére igen sokat tehet továbbá minden gazdaság azzal, hogy szántóföldi terményeinek hulladékanyagait jobban megbecsüli és takarmányozásra fordít olyan mellékterményeket, amelyek felhasználására rendes viszonyok között vagy a bő esztendőben nem gondolt. Még a tengeriszárát is a legtöbb helyen elpocsékolják, holott megfelelő eljárással (tépéssel és besavanyítással, vagy akár csak zombolyázással) belőle oly értékes takarmány készíthető, melyet a jószág jóformán egészében, ízék nélkül elfogyaszt. Igen értékes és tápláló az egészséges és jól betakarított bab- és borsószalma, de a többi hüvelyes növény szalmája és hüvelye is. Sovány esztendőben a burgonyaszárral mást is lehet tenni, mint azt feltegetni, mert megszáritva, de különösen besavanyítva, a besavanyított tengericsalamádéhoz hasonló jó takarmányt ad.

*) L. Gyárfás József, Répánál olesóbb takarmány, Köztelek, 1921. 273. old.

**) Részletesebben l. Kerpely Kálmán, Kettős termelés a háborús időben, Köztelek 1915. 538. old.

***) L. kimerítően tárgyalva Gyárfás József, A napraforgó-csalamádé, Köztelek 1920. 945. old.

Most, hogy a gazdák abraknak biztosítása, illetve olajpogácsának nyerése végett egyre nagyobb arányokban kezdik az olajnövényeket termeszteni, fel kell említenem azt is, hogy még nem is takarmányszük évben igazi vétek a repceszalmát, de különösen a repcebécőt — amint nálunk általában szokásos — feltüzelní és feltakarmányozni. Erre azonban hosszabb cikkben még külön fogom repcecséplés idején a gazdák figyelmét felhívni.

A hulladékanyagok között a répalével is figyelmet érdemel; burgonyaszárral együtt besavanyítva elveszti hashajtó hatását; továbbá a komlónak leveles szára, mely száritva a jó réti szénával egyenértékű, a még nem rothadó napraforgóvácok, nemkülönbén a csicsókaszár, a cikoriával, az acat, a szőlőkacs, fiatal nád stb., szükségből szintén feleltethető. Mivel a háboru alatt földjeink igen elgyomosodtak és sok helyen nagyon eltarakosodtak, nem lesz érdektelen annak felemlítése sem, hogy hallottam oly esetről, hogy a háboru alatt a tarack nagyon tápláló földalatti szárának, vagy ahogy közönségesen nevezik, a tarackgyökérnek szedésével és feltakarmányozásával nem egy csapattestnél a loállományt az éhenhalástól megmentették.

A takarmányhiányt némiképpen ellensúlyozhatjuk azzal is, hogy a téli takarmányozás megkezdését minél későbbre toljuk ki; e tekintetben igen nagy segítségünkre lehet az augusztusban, szeptember elején vetett fehér mustár, továbbá a jó talajon már az ősszel kaszálható készhelyi keverék: csapadékosabb viszonyok közt kései zöldtakarmányt ad a július végén, augusztus elején vetett árpás-borsó-keverék is.

Akinek pedig az idej új lucerna-, vagy vörösherevetése tönkrement és aggodnik a jövő évi takarmányért, az augusztus-szeptember havában biborherét vagy — lucernának megfelelő, nem elgyomosodott talajon, tisztán egymagában — lucernát vethet; az előbbi májusban egy jó kaszálást, az utóbbi pedig a vetést követő évben legalább egy fél termést fog adni. Az ősziak mindig biztosabbak a tavasziaknál és ebből az okból is ajánlatos zabosbüköny helyett korai takarmánynak ősszel őszi borsó-, őszi büköny, esetleg szőszbüköny-keveréket vetni. Akinek pedig vörös heréje a vetést követő évben ősszel még elég sűrűnek és életrevalónak mutatkozik, az ne törődjék a vetésforgóval, hanem hagyja meg a vöröshereát a harmadik évre is, mikor még legalább egy jó kaszálást fog adni.

Aki talán az itt előadottakról bővebb felvilágosítást óhajtaná, az megtalálhatja azt a következő szakmunkákban: Szilassy-Grabner, Szálas takarmánynövények termesztése, mely az említett takarmánynövények termesztését részletesen tárgyalja, míg az egyes takarmányokról, valamint elkészítésükről a következő szakmunka nyújt beható tájékoztatást: Cselkó, Takarmányozás. A tök, valamint a napraforgó és napraforgó-csalamádé termesztését pedig a többek között a következő munka tárgyalja: Gyárfás, Olajnövényeink termesztése.*)

Cikkem nem tart számot a teljességre, egyrészt rövidsége miatt nem, de másrészt abból az okból sem, mivel az itt közöltekén kívül a szükségtakarmány termelése és gyűjtése terén bizonyára vannak még egyéb értékes tapasztalatok.

*) Mind a három munka megrendelhető kiadóhivatalkunknál.

latok is, amelyeknek nyilvánosságra való hozását a Köztelek szerkesztőségének nevében is kérem.

(Magyaróvár.)

Gyárfás József.

A tengeri négyzetes művelése sarokkal.)*

A tengeri sarkos művelésének alapja a lehetőleg sik, esetleg szelid lejtőjű, de feltétlen porhanyó talaj, melyen az okszerű talajelőkészítés elveit a lehető leghatékonyabban szabályok szerint kell követni. Feltétlen jó termőerőben lévő táblán legyen az első kísérlet, ahol az előkészítésnél arra törekedjünk, hogy a tábla teljesen rögmertes, egyenletes felületű legyen. Hogy azt biztosítsuk, a rendelkezésünkre álló porhanyító eszközökkel a táblát meg kell dolgozni, hogy megfelelő eredményt érhesünk el.

A talaj ne legyen túl kötött, de ne is legyen túl laza. Középkötöttségű agyag, vályog, melynek megfelelő a humusztartalma is, fáradozástunkat meg fogja jutalmazni. Ami a talaj termőerejét illeti, arra megjegyzem, hogy e művelési mód nem kívánja a feltétlen friss trágyás talajt, de a talaj érettségét meghaladja. Miután négyzetes művelésről van szó, feltétlen előny, ha a tábla négyzetög alakú, de bármilyen idomtalan legyen is egy táblám, fel tudom osztani négyzetögű parcellákra, ha az sik felületű.

Alapfeltétel a jó őszi szántás, esetleg mélyítő szántás, melyet tavasszal keresztbe tárcsázok, vagy grubberolok. Ezt a talaj minőségétől teszem függővé, kötött talajon a grubber jobban érvényesül. A tárcsa, illetőleg a grubber nyomába járassunk nehéz fogast, ha szükséges, egy hengert, de utána újra fogast és végül a simításra az oldalt, vagy simítóvasléceket. Ha a táblám ilyenképpen elő van készítve, illetőleg azt mondhatom, hogy a bevetésre érett, egy a sorjelzővel keresztbe vonalozok. A vonalzásra használhatók egy öregebb vetőgépet, esetleg a Kühne-féle sorjelzőt, melynek azonban nagy hátránya, hogy célszerűen nem állítható. A vetőgép viszont egy teljes fogatot s mellette két gyalogerőt igényel, teljesítménye azonban (18—20 kat. hold egy 21—22-soros géppel) a célnak teljesen megfelel.

Ami a sor-, illetve a tőtávolságot illeti, azt szándékomnak megfelelően választhatom 60—90 cm.-ig. Minél nagyobb a növény termőerőben lévő tenyészterülete, annál jobban, annál behatóbban képes a fejlődő szárazakat, illetve esőveket táplálni. A fajtát tekintve, gyöngye növéssé kisebb sor- és tőtávolságot, erős növéssé nagyobb igényel. Én bántukiból 80 cm.-es sor- és tőtávolságot vettem és félszékenként két, sőt három szárt is hagytam. Az eredmény nem is maradt el, mert a négyzetesen művelt tábla termése jóval felülmulta a sorvetőgéppel 50—60 cm.-re vetett tengeri termését, de felülmulta az amerikai Senior-géppel vetett tengeri 90 cm.-es sor- és tőtávolságu művelés terméseredményét is. Szóval, ha a táblám meg van vonalozva, úgy a gyalogerőt (napszamosokat vagy hónap-szamosokat) — a tábla területéhez viszonyítva számukat —, a tábla szélén háttal a sorokra,

*) A kukorica kockás vagy négyzetes műveléséről, annak kivételéről és előnyeiről lapunkban már ismételtelen volt szó és így a kérdés már eddig több ízben kimerítően letárgyaltott. Ez felment attól, hogy ehhez az érdekes új adatokat hozó cikkhez külön hozzászóljunk.

Szerk.

Különféle kapálók: Laass-, Deyl- és amerikai Planet-rendszerűek,

valamint minden egyéb talajmívelő eszköz és mezőgazdasági gép azonnal szállítható.

BÄCHER-MELICHAR, BUDAPEST.

250

Telefon: 28-02.

1921. május hó 1-től: **V., Vilmos-császár-ut 60 szám.**

Távírási cím: „KULTUR“ BUDAPEST

sorban felállítom, a sor végére egy-egy ügyesebb munkást téve, kik mint mozgó jelzők, cégek szerepelnek. Biztonság kedvéért a két szélső emberemnél egy-egy jelzőpóznát szurok le, hogy esetleg ők se tévedjenek át más sorra. 20—25 munkásra számítva egy felvigyázót, a sort megindítom. A munkások a szemet sapkájukban, kötenyűkben tartva, az ellenőrzés miatt egyforma magmennyiséggel, elindulnak háttal a sorokon és minden vonalkeresztelésnél a *sarkokkal* a földbe tipornak, a keletkezett mélyedésbe 3—4 szem tengerit tesznek és utána rögtön vissza is tiporják. Itt említem meg, hogy tekintettel a magas cipőárakra, ajánlatos 30—40 darab kisebb-nagyobb számú sarusarkot készíteni fából, bőr bokával, melyet a munkások felcsatolhatnak. A munkások sora előtt jár egy felügyelő és egy ügynevezett „maghordozó”, egy fél zsák tengerivel (25—30 kg.) s ha valamelyik tengerije elfogy, úgy pótlást nyújt.

Egy kat. hold bevetéséhez 80 cm-es sortávolságnál egy munkanapot és ha 1000 szem 350 gr. súlyú, úgy 8 kg. vetőmagot számítunk. A sortávolság és a szemszükséglet, a fajszám és vetőmennyiség, ugyszintén a sortávolság és munkanapok aránya fordított viszonyban áll.

A tábla elvetése után már jóval kevesebb gondunk van, mintha az sorvetőgéppel lett volna elvetve. Ha a kikelt növényke eléri a 2—3 cm.-t, úgy feltétlenül átfogaszolandó, sőt nem árt a fogaszolást ismételni, különösen, ha az első fogaszolás után megfelelő mennyiségű csapadék volt. Az első kapálást a növény fejlődéséhez, esetleg gazosodásához és az időjárásához viszonyítva, sima Planettel végzem, még pedig keresztben. A kapát ne állítsuk mélyen, nehogy esetleg töltőgetés legyen a kapálás eredménye, holott célja a gyomlálás és a nedvesség megővése. Nagyon megfelel a kapálásra a nálunk, sajnos, gazdaságilag nem igen ismert öszvér, mely igénytelensége és feltétlen munkabírása mellett kapásnövények, gyök- és gumós, sőt ipari és kereskedelmi növények termelésénél ugyszólván nélkülözhetetlen egy beiterjesen kezelt gazdaságban. A kapákra szereljük 35—40 cm-es kisafákat. A kapákra a gyöngye növényt megtördeljük és az állatokra feltétlenül tegyük szájkosarat, hogy eljött vegyük a legelésnek.

Míg a tengeri derékmagassága, úgy 2—2 kapára, illetőleg lóra számítunk egy-egy vezetőt, aki a középsoron járva, a fordulónál az egyik kapát az általa járt kapálatlan sorra vezeti. Gyalogerő a vetés után egyszer fog a táblán végigmenni: a fattyazáskor, illetőleg az egyelésnél. Itt is a tábla állapotát vegyük tekintetbe s ehhez viszonyítva hagyjunk fészkenként egy, illetőleg két tövet. A kapálásokat a cimer, illetve forgó kihányásáig annyiszor végezzük, ahányszor azt a már említett viszonyok megkívánják.

Megfigyeléseim alapján az így művelt táblán nem volt ritka a 46—48 dgrm.-os cső (bánkuti) és az átlagtermés 32 q volt kat. holdanként egy 41 holdas táblán, amely nem is volt a megfelelő termőképességben, mivel már hat éve nélkülözte a trágyát. Különös könnyűséggel jár egy így művelt tábla törése, szárvagása és behordása is, mivel a folytonos mívelés következményeképpen ugyszólván gyomtalanná tesszük a táblát, ami az utódnövény talajelőkészítésénél és vetésénél is feltétlenül nagy előny. (Kompolt.) Ifj. Thüringer Vilmos.

Uj rendeletek.

(A gabonaforgalom új szabályozása. — Jogorvoslat a sérelmes adókirovások ellen. — A családtagok kereseti adójának eltörlése. — A borkészletbejelentési határidő meghosszabbítása. — A marhaszállami gyártásának felszabadítása. — Uj táblatveg-árak. — A söbehozatal felüggesztése.)

A gabonaforgalom új szabályozása.

Lapunk zártakor jelent meg a hivatalos lapban a kormány 2950/1921. M. E. sz. rendelete, amely a kenyérgabona forgalmát új szabályozza és a vásárlást a hivatalos gabonakereskedőknek is megengedi. A rendeletet az alábbiakban ismertetjük, intézkedéseire vonatkozó észrevételeinket pedig legközelebbi számunkban tesszük meg: Minden termelő, illetve gabonakereskedőnek buza, rozs és kétszeres termésének (készletének) azt a részét, amely a reá kirótt, ügynevezett adógabonán, valamint a nála feltárt és közeclokra igénybevett gabonafeltesleg felül birtokában van, kizárólag közfogyasztás céljára az állam részére szabadforgalomban eladhatja oly hivatalos gabonakereskedőnek, aki az érdekeltség meghallgatásával a „Futura” Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Részvénytársaságától — a vonatkozó megállapodás után — vásárlásra megbízást nyert. Ezek a meghízottak buzá, rozsot és kétszerest az államon kívül más részére s így maguk részére sem vásárolhatnak, hanem a megvásárolt készleteket a tárolás pontos helyének pontos megjelölésével a vásárlástól számított nyolc nap alatt bejelenteni és minden külön felhívás bevétele nélkül azonnal szállítani kötelesek. Ezek a gabonakereskedőkön kívül buzá, rozsot és kétszerest senki más sem saját szükségletére, sem eladásra nem vásárolhat.

A gabonaforgalom szabályozásáról szóló 4787/1920. M. E., 6923/1920. M. E. és 9610/1920. M. E. sz. rendeleteknek a jelen rendelettel nem érintett rendelkezései, így különösen az adógabonának, valamint az elszámolás során már megállapított vagy a termelő által felajánlott gabonafelteslegeknek beszolgáltatására vonatkozó kötelezettség változatlanul érvényben maradnak.

Jogorvoslat a sérelmes adókirovások ellen.

Az új kereseti adókirovások ellen a pénzügyigazgatóság végzésének kézhezvételétől számított 15 napon belül felebbezésnek van helye az adófelszámolási bizottsághoz. A felebbezés nem azonos a lajstromok kifüggesztése után benyújtott észrevétellel s a felebbezés jogával mindazok élhetnek, akiknek új adója régi adójuk ötszörösét meghaladja, tekintet nélkül arra, gyakorolták-e vagy sem az észrevételezés jogát. A jövedelmi, vagyon- és hadinyereségadó-javaslatok ellen jelenleg, a javaslatok kifüggesztése idején, észrevételezésnek van helye. Ha azonban valaki az észrevételezést el is mulasztaná, felszámolásra a sérelmes adókirovás ellen még mindig módja van a végleges adótervezet-határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül.

A pénzügyminisztériumhoz benyújtott temérdek panasz folytán és tekintettel arra, hogy az egyes adók az elsőfokú kivétel után már behajthatók, minthogy nyomtatékos kérelmünk ellenére sem adott az új adónovella halasztó hatályt az elsőfokú adókirovás ellen beadott felebbezéseknél: továbbá, minthogy most egyszerre visszamenőleg két, sőt három évi adót vetnek ki ezek egyszerre való behajtása sokakat anyagilag megrendíthetne: a pénzügyminiszter 47,271. szám alatt f. hó 21-én elrendelte, hogy a pénzügyigazgatóságok olyan adókötelesek részére, akiknek évi adóelőírása az 5000 koronát nem haladja meg, indokolt esetekben, legfeljebb a folyó év végéig terjedhető fizetése halasztást vagy részletfizetési engedélyt adhassanak. Az olyan adóköteleseknek, akik szabályszerű vallomást adtak és fizetési halasztást kérnek, a pénzügyigazgatóságok indokolt esetekben egyelőre csak olyan összegű befizetést követelhetnek, amely nem kisebb a megelőző utolsó fizetésekor rájuk kirótt adónál, de semmiesetre sem kisebb annál az adóösszegeknél, amelyet a fél saját vallomása alapján lehetett volna rá kivetni: a többire nézve a felszámolási bizottság döntéséig, de legkésőbb a f. év végéig fizetési halasztást engedélyezhető.

A családtagok kereseti adójának eltörlése.

A f. évi II. t.-cikk 4. §-ának második bekezdése eltörölte a folyó adóév elejétől számított érvényes előbbi adótvényeink mindama rendelkezéseit, amelyek a kereseti adó bármelyik osztálya alá tartozó adózók családtagjainak adókötelezettségét és adóitéleit szabályozták. Ez alapon a pénzügyminiszter f. hó 23-iki 41,754. sz. rendelete kimondja, hogy f. évi január hó 1-jétől a családtagok, mint ilyenek, a kereseti adók alanyának többé nem tekinthetők s ennél fogva a f. évtől kezdve

a családtagok megadóztatása a kereseti adó mind a négy osztályában mellőzendő, illetve az esetleg már megtörtént kivétel töröndő. Az 1920. évi bezárólag terjedő időre történt esetleges pótkivételéknél azonban a családtagok adója a kereseti adó mind a négy osztályában természetesen továbbra is kirovandó és beszedendő.

A borkészletbejelentési határidő meghosszabbítása.

A pénzügyminiszter f. hó 23-iki 41,200. számú rendeletével f. évi május hó 15. napjáig bezárólag hosszabbította meg a f. évi VI. t.-cikk értelmében bortermelési pótdadó alá eső borkészleteknek a f. hó 7-iki állapot szerinti való bejelentésére f. hó végéig terjedőleg engedélyezett határidőt (16,000. P. M. számú rendelet 9. §. 4. bk.)

A marhaszállami gyártásának felszabadítása.

A f. hó 20-iki 26,040. számú közlelmzési miniszteri rendelet a husellátás terén észlelhető lényeges könnyebbség következtében a marhabusznak szállami és kolbászárú gyártására való felhasználását és mindenféle friss husnak nyolc napnál hosszabb időre hűtőházakban való beraktározásának tilalmát (4581. számú közlelmzési miniszteri rendelet) hatályon kívül helyezi. Együttal kimondja azonban azt is, hogy marhabuszból, vagy vegyesen marha- és sertésbushból készült szállami, ugyszintén tartós kolbászárú kivételre egyelőre nem adható kiviteli engedély, tehát ilyen árukból csak a bel-földi szükségletnek megfelelő mennyiségek lesznek gyártandók.

Uj táblatveg-árak.

Az Országos Központi Árvizsgáló Bizottság elnöke f. hó 22-iki 4400. számú rendeletével újonnan megszabta a táblatveg tájékoztató árát. A vastag tábla, illetve solintveg m²-nkénti fogyasztói ára 1 1/2-től 3 milliméter vastagságig és méretük szerint 203*50 K.-tól 670 K.-ig emelkedik, a homályos üvegek 410, a mintázottak 490, a recésnek 450, a zöld színű táblatvegnek 920, a vastag nyers öntött üvegeknek 990 K. a m²-nkénti fogyasztói tájékoztató ára.

A söbehozatal felüggesztése.

Minthogy az ország sósüszükséglete hosszú időre biztosítva van s minthogy jelenleg gazdasági és pénzügyi viszonyaink minden nem feltétlenül szükséges külföldi beszerzés mellőzését teszik kívánatossá: a pénzügyminiszter f. hó 22-iki rendeletével megszüntette közhatalóságok és közvetlen ellátásban részesülő országos jellegű közintézmények és üzemek részére söbehozatali engedélyek kiadását. A folyó hó 21-ig bezárólag kiadott ilyen engedélyek azonban keltőlől számított 60 napig érvényesek. Akiknek pedig esetleges későbbi söbehozatalra vannak kötelesek, tartoznak 45 napon belül a behozatal engedélyezésére előre kérelmezni a pénzügyminiszteről. Ipari célokra való söbehozatal engedélyezését a pénzügyminiszter esetről-esetre magának tartotta fenn. Sónak engedély nélkül való behozatala sócsempészet, ami súlyos jövedéki kihágás.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

A Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület Károlyi József gróf elnöklété alatt április 18-án tartott igazgatóválasztmányi gyűlésen elhatározta, hogy a gazdákat aránytalanul kivetett túlmagas jövedelem-, vagyon- és hadinyereségadó-felebbezések elbírálásához a pénzügyigazgatóságot gazdaszakértőkből álló *véleményező bizottság* létesítésére és meghallgatására, a pénzügyminisztert pedig a felebbezések elintézéséig a végrehajtási eljárás felüggesztésére felkéri. Az államadósságok kamatainak leszállítását célzó pénzügyminiszteri törvényjavaslat visszavonását kéri. A vármegye területéről 50 vagon felesleges *tengeri kivitelének* engedélyezésére kellő lépéseket tesz. A *szabadforgalom* és az állattalanok érdekében szükséges átmeneti intézkedések ügyében, valamint a vasárnapi munkaszünet tárgyában véleményt nyilvánított. Az adógabonát és adótengerit helyettesítő váltásár elengedésére irányuló felebbezések elbírálásához létesített bizottságba egy nagy- és egy kiscgazdatagot jelölt. Az építőipari engedéllyel nem bíró munkások

Elsőrendű hatása, kipróbált és államilag ellenőrzött

sértéspestiselleni szérumot

bármilyen mennyiségben expedál a

LABORATÓRIUM VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE R.-T., Budapest, IX., Lónyay-utca 18/b.

9037

alkalmazásának a lehetőség határain belül való mellőzésére a gazdaközönség figyelmét felhívja. Végre Armos Jenő igazgató beszámolt a „Faluk” országos szövetség székesfehérvári kiállításának sikeres eredményéről, valamint a tél folyamán az egyesület által katonatisztek, altisztek és legénység részére Székesfehérváron rendezett jól sikerült gazdasági tanfolyamok bezárásáról.

A Pestpilisoltkiskunvármegyei Gazdasági Egyesület április hó 14-én Kegyeloch Gábor gróf b. t. t., elnök, elnöke alatt igazgatóválasztmányi gyűlést tartott. Letárgyaltattak az alispáni, hatósági és társesületi megkeresések. Az egyesület véleményezte Pusztaszentimre és Alpar községeknek a fehér magyarfajta szarvasmarháról a pirostarka szarvasmarhatenyésztésre való tenyészirányváltatását. A vármegyei közigazgatással egyetértőleg kidolgozta az új piaci és vásárrendtartási szabályrendeletet. A vétettü irtására felhívja az egyesülettel szorosán együttműködő pestmegyei gazdakörök figyelmét. Az egyesület május 28-29-én Kalocsán rendezendő jubileári ünnepségek keretében gazdasági előadást, kiállítást, lódiáját, löversenyt és gazdaságkongresszust rendez. A vitézitelkek létesítésének elősegítésére bizottságot küldött ki. Véleményt adott a mezőgazdasági munkabérek és a bérceplési jutalékok szabályozása, valamint a mezőgazdasági cselédek helyváltoztatása idejének megállapítása tekintetében.

A Somogy megyei Gazdasági Egyesület folyó hó 14-én Hoyos Miksa gróf elnöke alatt a tagok élénk érdeklődése mellett tartotta rendes évi közgyűlést. A magas szárnyalású elnöki megnyitót, amelynek a jövőbe vetett hit volt az alapja, a közgyűlés egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatta. Zobel István titkár terjesztette elő ezután az évi működésről szóló jelentést, melyből kiemelendő az egyesületnek a gabona szabadforgalmára vonatkozó több ízben kifejtett álláspontja, továbbá állásfoglalása a célszerű és igazságos földreform kerestülvitele mellett. Ákciót indított a tisztviselők segélyezése érdekében, melynek eredménye több mint két millió korona. Bihar megyéből sertésenyésztőket hozatott, a szőlősgazdák között 1886 q rézgalicot, a mezőgazdasági munkások és cselédek között pedig 840,000 csomag pipadobányt osztott ki. Folyó évi programjába egy *humerinó-szövetkezet* létesítését tűzte ki célul. Áruszövetkezete múlt évi tiszta jövedelméből 330,000 koronát juttatott a Gazdaház javára. A megejtett tisztújítás során Sárközy Jenő javaslatára újból elnökké Hoyos Miksa gróf, alelnökké Somssich Miklós és Kacs Kovács Lajos választattak meg egyhangúlag. A közgyűlés utolsó pontjaként Fikár József állategészségügyi főfelügyelő a keleti marhavészről tartott előadásában ismertette azokat a gyakorlati tapasztalatokat, amelyeket kiküldetése folytán Lengyelországban szerzett.

Jégeső-biztosítás.

Az ország népe — gazda és nem gazda egyaránt — reménykedéssel néz a folyó évi termés elé, mindannyian együtt lessük ma a zöld vetés fejlődését, mert hiszen a jó terméstől várjuk az általános gazdasági helyzet javulását.

Ha azonban azt vizsgáljuk, hogy vajjon a termelőnek vagy fogyasztónak nagyobb-e az aggodalma a termés miatt, ugy kétségtelenül a gazda nagyobb érdeklődését kell megállapítanunk. A jó termés a gazdaságnak létkérdése. A gazda termelési költségei igen nagyok, az ipari cikkek rettenetesen drágák, az adó jó néhányszorosa az eddigieknek. Tehát ma a termés a gazdának nemcsak arra kell, hogy legyen mit ennie és etetnie, hanem arra is, hogy abból pénzeljen és fedezhesse közpénz-

kiadásait. Ha a termés beér és sikerül jól eladni: minden rendben van, de ha a termést elpusztítja az elemi csapás — amiben az utóbbi években nagyon gyakran volt része az országnak —, akkor az elmaradt bevétel pótlandó és ez sok gazdánál már sok bajnak volt a kuforrása.

Itt kapcsolódik az okszerű gazdálkodásba a *jégbiztosítás fontossága*. A gazda számadásainak biztos alapon kell felépülniök, mert ha nem így van, ugy meglehet, hogy készpénzterheit csak súlyos adóssággal, avagy más javainak időelőtti értékesítésével tudja fedezni. Ezért a jó gazdálkodás nem tűrheti, hogy mellőztesék a biztosításban rejlő védekezés, különösen a jégverésből származható károsodás ellen, amely ellen egyébként védekezni nem tudunk. Ne kicsinyeljük tehát a jégbiztosítás előnyeit, hanem éljünk a lehetőséggel és mentjük meg termésünk pénzértékét, ha már magának a termésnek e csapástól való megvédése az emberi erőt felülmulja.

Nem elég azonban a gazda gondossága a biztosítás nyújtotta védelem szempontjából, hanem a magyar gazdától még egyet kíván meg az ország, még pedig azt, hogy *magyar intézetnél* biztosítson. Ma talán már minden gazda átérzi annak szükségét, hogy nem szabad pénzét a külföldnek adnia, nem szabad hallgatni a hangzatos magyar nevet viselő, de alapjában a külföldi tőkések szolgálatában álló vállalatok ügynökeire. Ne legyünk tehát ez irányban sem közönyösek, hanem biztosítsunk a magyar intézeteknél.

Mint értesülünk, a *Gazdák Biztosító Szövetkezte*, ez az egyedüli tisztán magyar, altruista szövetkezet a folyó évben ismét teljes felkészültséggel látott hozzá a jégbiztosítás népszerűsítéséhez és az egyébként mérsékelt alapidjakból nyújtott lényeges engedmények mellett is a folyó évben az 5%-on aluli jégkárokat is megtéríti, kiküszöbölve ezzel az utolsó nehézséget is, amely a jégbiztosítástól való tartózkodást némileg indokolta. A szövetkezet immár 75 milliót meghaladó biztonsági tőkéjével hatalmas vára lett a magyar gazdatársadalomnak, melyet még hatalmasabbá tenni országos érdek.

A szövetkezet szoros kapcsolatot tart fenn az Országos Központi Hitelszövetkezettel, a Hangyával stb. és a központi igazgatóságon (Budapest, Kálvin-tér 10. sz.) kívül Debrecenben, Győrött, Miskolcon, Kaposváron, Szombathelyen, Szegeden, Székesfehérváron és Balassagyarmaton tart fenn teljes jogu vezérképviseletéseket, amelyek a legteljesebb utbaigazítást bárkinek is megadják.

A szesztermelő gazdák országos értekezlete.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete április hó 26-án újra alakult és a *közgyűlés* az előzőleg tartott igazgatóválasztmányi gyűlés határozatából elnökké *Rubinek Gyula*, társelnökké pedig *Ghillányi Imre* báró volt földművelésügyi minisztereket egyhangúlag megválasztotta; *Krolopp Hugó* egyet. ny. r. tanárnak pedig az egyesület ügyeinek évtizedet meghaladó vezetése körüli érdemei elismeréséül az ügyvezető-igazgatói címet adományozta. A közgyűlés még megválasztotta az igazgatóválasztmányi tagokat és azután határozatilag kimondta, hogy az egyesület tagdíjait a folyton változó viszonyok figyelembevétele mellett a mező-

gazdasági szeszgyárosokra vonatkozólag évről-évre az igazgatóválasztmány fogja megállapítani és a folyó évre a tagdíjat a törzskontingens hektoliterje után fizetendő 2 K.-ban határozta meg.

A közgyűlésen számos felszólalás hangzott el, amely mind kiemelte, hogy a mai válságos időkben feltétlenül szükség van arra, hogy az egyesület erős legyen, mert csak akkor tudja a kellő nyomatókkal a mezőgazdasági szesztermelők gazdaságpolitikai követeléseit képviselni és azoknak érvényt szerezni.

A nagyon látogatott közgyűlés befejezése után elnök megnyitotta a *mezőgazdasági szesztermelők országos értekezletét*, melyen az ország minden részéből igen nagy számban jelentek meg a szesztermelő gazdák.

Rubinek Gyula elnök nagyszabású megnyitó beszédében utalva a mezőgazdasági szesztermelés szorult helyzetére, megfelelő érveléssel hangoztatta, hogy a mezőgazdasági szeszgyárosokra kettős feladat hárul. Erőssé és hatalmassá kell tenni a Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesületét, hogy a szesztermelés összes ügyében megfelelő súlylyal lépessen fel és e célból erkölcsi kötelessége minden mezőgazdasági szeszgyártulajdonosnak belepni az egyesületbe. Azonkívül pedig a szesztermelők összességének együttesen olyan üzleti szervezetet kell megalkotni, amely hivatva van arra, hogy a túltelített szeszpiacot tehermentesítse és felvevőképpessé tegye, a jövőben pedig a szesz termelését irányítsa.

Az értekezlet összehívó mezőgazdasági szeszgyárosok nevében *Elek Ernő* igazgatóválasztmányi tag nagy készséggel felsorolta mindazokat az okokat, melyekre a mai kritikus helyzet beállta visszavezethető, különösen rámutatva a zárolt szeszfeleslegekre, a zárolt szesz késedelmes disponálására, a túl magas szeszadóra és a mezőgazdasági szeszgyáraknak késedelmes és elégtelen módon való szénellátására. A jövőre vonatkozólag szükségesnek jelezte, hogy ezek a bajok megszüntetessenek és meg is jelölte az erre vonatkozó módokat, ezenkívül hangoztatta, hogy az egyesületnek a szeszgyárvezetői tanfolyamokat ismét rendeznie kellene azzal a kérdéssel is, hogy miként lehetne a szesz ipari célokra felhasználni. Végül az acetonekértést ugy tartja megoldandónak, hogy annak előállítása a már meglévő szeszgyár keretén belül történjék.

Gulácsy Dezső részletesen kifejtette, hogy a mezőgazdasági szesztermelő gazdák összességének minő nagy érdekei fűződnek ahhoz, hogy a Mezőgazdasági Szesztermelők Egyesületében a tagok képviselve legyenek, együttesen alkossák meg az ipari szeszgyárak bevonásával a közös értékesítő szervet.

K. Mándy Samu a változott viszonyokra való utalással a jövőben a zárolás mellőzésével a teljes szabadforgalom helyreállítását követelte.

Zlinszky János dr. ugyanerre az álláspontra helyezkedett, egyébként pedig a mai helyzetet előidéző okokkal behatóan foglalkozott s tiltakozott az ellen, hogy egy már meglévő termelésre az érdekeltség meghaladása nélkül márol-holnapra olyan adó vetessék ki, amelyet az el nem bir. Szintén szükségesnek tartja a szesztermelő gazdák mindkét irányu tömörülését.

Gláser Géza kivánatosnak tartja, hogy a pénzügyminiszter a pénzügyi előadónak azt az utasítást adja, hogy a zárolt szesz ne vonják vagyonadó alá.

Szigeti Pál dr. a szeszadótörvény várható új rendezésénél olyan rugalmas adókülönböztetést óhajt, amely a tényleges termelés alapján figyelembe veszi a nagyobb és kisebb gyárak eltérő viszonyait.

Essenyi Jenő az érdekeltségének ugy az egyesületben, valamint a szeszértékesítő szervezetben való tömörülését kívánja.

Koltics Arthur azt követeli, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak a melaszt, mint alapanyagot is kifőzhessék.

Szechenyi Géza gróf kifejti, hogy a jövőben társadalmi uton kell minden bekövetkezhető bajnak elejét venni, egyébként pedig a szeszértékesítő szervezetet szerinte csakis az ipari gyárakkal együttesen lehet megalkotni, mert csak így állítható elő a megkívánt minőségű finomított szesz.

Ezután az országos szeszértékesítő határozatából kifolyólag e kérdés tanulmányozására egy szűkebb bizottság küldetett ki, amely Szechenyi Géza gróf javaslatára az elért eredményről az igazgatóválasztmánynak fog beszámolni.

Elnök összefoglaló záróbeszéde után az országos értekezlet befejeztetett.

Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő Részvénytársasága Budapeston
 TELEFON: 107-84, 73-86. V., Alkotmány-utca 29. szám. Sürgőnycim: „MEGALÉR” Budapest
! : Gazdatársadalmi intézmény ! : Állatszálitmányok címzendők: 9376
 Szarvasmarha, borju és juhoknál: Sertéseknél:
 Budapest—Ferencváros—Marhavásártér Budapest—Ferencváros—Sertésvásár
Foglalkozik: szarvasmarha, sertés, juh, ló, továbbá öltött áru adás-vételével és Húszszálitmányok és öltött áru: Budapest—Központi—Vásárosarnok
!!Még hívásra szakértőnket a helyszinre kiküldjük!!

Tenyészállatvásár Csengerben.

Csonka-Szatmár vármegye Gazdasági Egyesülete április hó 12-én Csengerben tenyészbika- és tenyészkanvásárt rendezett, melyen a csonka vármegye összes bikatenyésztői megjelentek eladó állataikkal. Többek közt résztvettek a vásáron Tisza Lajos gróf kocsordi, Vécsey Aurél báró csegöldi, Izsáák Elemér rozsályi, Szentiványi Ferenc csengeri, Klein Andor tunyogi, Gyene István porcsalmi, Németh Jenő ökörítói tenyésztői és a kisgazdák közül hárman, összesen 48 drb magyarfajta bikával. Ezenkívül egyesek felhajtottak 9 drb nyugati fajta bikát.

A vármegyének körülbelül 90 községe közül mindössze 10 jelentkezett vevőszándékkal. Eladott 8 drb magyar és 1 drb nyugati fajta bika, összesen 9 drb, 283,000 K. vételárban, tehát körülbelül 31,444 K. átlagárban; a legmagasabb 50,000 K.-ás árat egy magyarfajta bikáért Izsáák Elemér rozsályi tenyésztete érte el. A felhajtott tenyészkanok iránt egyáltalán nem volt érdeklődés.

A tenyészállatok beszerzése körül országszerte tapasztalható pangás gondolkodóba kell, hogy ejtsen mindenkit, aki állattenyésztésünkkel törődik. Állami ellenőrzés és támogatás mellett állattenyésztésünk színvonala eddig szemmel láthatólag emelkedett és szép fejlődésnek indult; félni lehet azonban, hogy ha az ellenőrzés meglazul és a támogatás ellanyhul, nagy visszacsúszás fog bekövetkezni. Ezek hiányában ugyanis a legtöbb községet csak azok a kiselejteznii szempontok fogják vezetni, hogy fővénykedési való bikáját is még minél tovább megtarthassa, ha pedig új bika vétele kikerülhetetlen, akkor azt, minőséggel keveset törődve, minél olcsóbban szerezhesse be és nem olyan számban, amelyet a tehénállomány megkövetelne.

Ezzel szemben pedig a tenyésztők arra az álláspontra fognak helyezkedni, hogy ha egy drágán felnevelt fajbikáért jóformán csak a sokkal kevesebb felnevelési költségbe kerülő ökörítinórákat tudják elérni, akkor okosabb dolog bikák helyett ököríteni.

Ehhez járul a mi országunkon még az a baj is, hogy megcsontított vármegyénk legjobb bikavásárló községeit a megszállt területen vesztette el, úgy hogy igazán szépen nekilendült bikatenyésztésünk már emiatt is válságos helyzetbe jutott. A kisebb kereslet miatt esőkenenti kell a tenyészeteknek eladásra szánt évi anyagát; emellett pedig alig lehet vitás, hogy a tenyésztet fenntartani nem érdemes, mert egy-két bika mellett a külön pásztortartás nem fizetődik ki.

Sz. F.

VEGYESEK.

A gypjurendelet késése.

A háborus gazdálkodás alatt ugyan eléggé megszokta már a gazdáközönség, hogy a legfontosabb rendeletek az úgy nagy kárára többnyire megkésve jelentek meg, mégis érthetetlennek látszik az idej gypjuforgalmat szabályozó rendelet kiadásánál tapasztalható késedelem. A gypju belföldi szabadforgalmát már régen elhatározták; a kivitel kérdését több értekezleten megvitaták, de ugyilátszik, még nincsen végleges döntés a kiviteli illeték kérdésére nézve. Ez a késedelem azonban felette hátrányos, mert míg a rendelet meg nem jelenik, a gypjukereskedelem meg nem indulhat, a kereskedők a gazdákkal szóba sem állnak, illetve

csak nevétségesen alacsony árakat ígérnek a kibocsátandó rendelet állítólagos tartalmára hivatkozva. Az olcsósági hullám pedig folyton morzsolja az árakat és minden napos késés jelentékenyen károsítja a juhtenyésztőket. Erre az indoklatlan késlekedésre és habozásra csak egy esetben találunk mentséget, ha teljesítik a gazdáknak azt az OMGE által is nyomatékosan kifejezésre juttatott kívánságát, hogy a jelenlegi viszonyok között sem természetben, sem készpénzben lerovandó kiviteli illetékről nem lehet szó. De ezen nem kell sokat gondolkozni, ez a mezőgazdaság jelenlegi válságos helyzetében annyira nyilvánvaló; enélkül pedig a forgalmat teljesen szabaddá tevő rendelet vajmi egyszerűvé válik.

Ésküvő. Ifj. rácalmási Pajzs Gyula, földbirtokos, tart. huszárhadnagy, Pajzs Gyula dr., volt orsz. képviselő, földbirtokos és neje, hevesi Bischitz Anna fia, április hó 28-ikán a városi faszori ref. templomban házasságot kötött baji Patay Gabriellel, baji Patay Andras, Bereg megye ny. főispánja és neje, ludányi és csornai Bay Gabrielle leányával.

Kertész Gyula, a *Köztelek* kiadóhivatalának igazgatója és neje, szül. *Tarcsay* Mária, május hó 2-ikán tartják házasságuk 25 éves évfordulóját alkalmából ezüstmenyegzőjüket az erzsébetvárosi róm. kat. templomban.

Halálozás. Eggbéli körmendi *Körmendy* Péterné, született *csurgói Kéty* Anna báróné f. hó 22-én elhunyt. A megboldogult hült tetemét f. hó 25-én helyezték Budapesten örök nyugalomra.

A gazdasági felügyelőségek a tenyészállatvásáron. Lapunk f. é. 16. számában az orsz. tenyészállatvásárról szóló beszámolómban sajnálatl emlékeztünk meg arról, hogy ott csak a pest- és szolnokvármegyei gazdasági felügyelőség vásárolt tenyészállatokat. Ezt a megállapításunkat helyreigazítjuk, amennyiben a csongrád-vármegyei gazdasági felügyelőség is szerzett be ez alkalommal apaállatokat, amiről akkor azért nem emlékeztünk meg, mert a vásárlás nem a felügyelőség nevében van kimutatva. Ez azonban nem változtat észrevételünk lényegén. A vármegyei gazdasági felügyelőségek távolmaradásának bizonyára az a magyarázata, hogy az apaállatkövetítéshez szükséges anyagi eszközök megfelelő mértékben nem állnak rendelkezésünkre, aminek érdekében pedig az OMGE is tett már lépéseket. Eppen ez a sajnálatos jelenség is igazolja, mennyire kívánatos, hogy a gazdasági felügyelőségek a régi eréllyel és eredménnyel végezhessek az apaállatkövetítést, mert különben a köztenyésztés számára egyéb tényezők nem biztosítják a jó tenyészanyagot, miként az orsz. tenyészállatvásáron is alig néhány község vásárolt.

A szén szükséglet bejelentése. Az elmúlt évek tapasztalatai szerint igen sok gazda a csépléshez szükséges szenet csak közvetlenül az aratás előtt rendelte meg s így a hazai szénbányák az egy tömegben beérkező szénrendeléseket kellő időre nem tudták kielégíteni. A vasutakon pedig már ez a kisebb mérvű szénzállítás is sok helyt torlódásokat okozott. Saját érdekében cselekszik tehát minden gazda, ha cséplészsükségletét minél előbb az Országos Szénbizottságnál (VII. Erzsébet-körút 43. sz.) bejelenti és pedig a 200 magyar holdnál nagyobb bevett területtel bíró gazdaságok a bevett területnek hatósági igazolása mellett közvetlenül az Országos Szénbizottsághoz intézzék kérelmüket, a 200 magyar holdnál kisebb területtel bíró gazdaságok pedig a községi előjárások utján irassák össze vetésterületüket és az előjárások egy összegben kérjék a csépléshez szükséges szenet. Hasonló okokból célszerű, hogy a gazdaságok az őszi szántáshoz szükséges szénnek a kiutalását is a felszántandó területnek hatósági igazolása mellett az Országos Szénbizottságtól már most kérjék. Végül felhívjuk a gazdaságok

figyelmét az újabb időben az állami telepeken termelt kitünő minőségű tőzrege, amely cséplőgépek hajtására kiválóan alkalmas. Erre vonatkozó rendelkezések a földművelésügyi minisztérium tőzregvállalatához (Budapest, V., Sas-u. 12.) vagy az Országos Szénbizottsághoz intézendők.

A Győrvidéki Mezőgazdák Szövetkezete évi jelentése. A Győrvidéki Földmivelők Egyesülete kebeléből alakult „Győrvidéki Mezőgazdák Szövetkezete” április hó 7-én tartotta közgyűlését, amelyen a szövetkezet beszámolt az 1920-as első üzletévében elért eredményeiről. A szövetkezet 1920. január 20-ikán alakult egy és fél millió korona alaptőkével. Forgalmazott az elmúlt évben tagjai között 160 vagon szenet, 5 vagon benzint, 700 hl. denaturált szeszt, 14 vagon sót, 14 vagon vetőgabonát stb. Gép és műszaki árukban és gypjában 9 millió K. volt a forgalma. A pénzügyi forgalom 59 millió volt, melyből 600,000 K. tiszta nyereség maradt.

Német szakemberek a szinformatizmus ellen. A *Deutsche Gesellschaft für Züchtungskunde*, amely igen mélyreható és eredményes munkát végez az állattenyésztési tudomány fejlesztése és a német állattenyésztés emelése érdekében, a legutóbbi német gazdahétén tartott tanácskozásai folyamán külön alaposan megvitatta azt a kérdést, hogy éppen az állattenyésztés könnyebb fejleszthetése érdekében nem volna-e célszerű a *tullengő szinformatizmust hátrébe szorítani* és a szinhibák tekintetében az eddiginél sokkal szabadulvűbb eljárást követni. Ezt a nagy gyakorlati jelentőségű kérdést az egyesület munkatársainak és az állattenyésztés szolgálatában álló szakembereknek értekezleten vitatták meg, így tehát a legmértékadóbb egyének foglalkoztak azzal. Az előadó, *Bruchholz* dr., drezdni állattenyésztési igazgató a feketetarka lapályfajtákra vonatkozó adatok és példák alapján ismertette, hogy micsoda részletes, szigorú, sőt kicsinyes szabályok vannak érvényben a szineződésre, sőt még a fekete és fehér foltok megoszlásának módjára és mértékére nézve is. Ez a *szinformatizmus a tenyésztés fejlesztésénél nagy nehézségeket okoz*, mert sokszor a tenyésztési, atöröklési, vagy tehetőségi szempontból éppen legértékesebb egyedeket kell mellőzni apró szinhibák miatt, holott a három fontos tulajdonság: egészség, megfelelő fejlődés és jó tejlés nincsen összefüggésben a szinnel. Ezért a tenyésztésre engedélyezésnél, díjazásnál és általában a gyakorlatban a szinre nézve csak annyit engedne meg a lapályfajtanál előlmi, hogy feketetarka legyen. A felszólaló szakemberek általában osztották ezt a nézetet, de rámutattak arra, hogy a szinformatizmus *tullengését a kereslet idézte elő*. Többen azonban a körümfoltok figyelembevételét indokoltak tartották. Ez az *irányváltozás a magyar gazdák részéről mindenesetre figyelmet érdemel*, mert hiszen a *szinhibák nálunk is — tagadhatatlanul meglévő jelentősége mellett — túlságosan előtérben áll*. A szinhibák elsősorban tényleg a kereslet és az értékesítési szempont szabályozza, de ennek kedvéért sem szabad a szinformatizmusban annyira elmenni, ahová a németek jutottak, hogy az az okoszerű tenyésztésnek akadályá legyen. (K-7).

Allásnéküli hadirokkantak. A *Köztelek* április hó 9-iki számában olvastam egyik neemeslekkü felhívást a földbirtokosokhoz. Miután én is rokkant gazdász vagyok, nem mulasztom el megköszönni a jólelkü megemlékezést. Én is pályáztam már 20-30 helyre, de a rokkant sehol sem kell, pedig a balkarom béna, ugylátszik azonban másnak nem fáj a mi bénaságunk. Törökzentmiklós. *Fejes István.*

Müegyetemi hallgató alkalmazása cséplésnél. Müegyetemi hallgató, szigorló gépészmérnök, vizsgázott gépész, ki már három idényben cséplelt uradalmaiban, azzal a kérelemmel fordul a gazdákhöz, hogy az idej cséplési idényre őt alkalmazni sziveskedjenek és ezáltal tegyék neki lehetővé, hogy a következő évben a mérnöki ok-

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Alapítattott 1900-ban. Igazgatóság Budapesten, IX., Calvin-tér 10. (saját székházában). Alapítattott 1900-ban.

Biztosításokat elfogad tűz-, jég-, baleset-, szavatosság- és betöréses lopás ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módok szerint, előnyös feltételek mellett. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság. A szövetkezet biztosítékai 1917. XII. 31-én:

Alaptőke	2,551,120.- K
Tartalékok	9,849,672.71 "
A szövetkezet kötelezettségeinek fedezésére mindenekelőtt az évi díjbevételek és kamatjévedelmek szolgál, az elköltött 1917. évben tehát legalább	11,896,880.92 "
	23,727,373.53 K

A Gazdák Biztosító Szövetkezete alapítása és fiókintézménye a GONDVISELÉS

Országos Központi Segélyező Társulat (Budapest, IX., Calvin-tér 10.), mely társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítást nyújt, népbiztosítási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztosításokat közvetít, minden orvosi vizsgálat nélkül. 9059

levelet megszerezhesse. Cim megtudható a szerkesztőségben.

Helyreigazítás. Legutóbbi szántógépünkbe értelemzavaró sajtóhibák csúsztak be. A 207. oldalon az első oszlopban alulról a 15. sorban „1-2 k. holdhoz” helyett „0-2 k. holdban”, a 347. oldalon a harmadik oszlopban alulról a 21. sorban „fökerék” helyett „fökerét”, a 348. oldalon az első oszlopban alulról a 12. sorban „30 cm.” helyett „20 cm.” olvassandó.

Mépergetőgép bemutatása. Ifj. Horváth Miklós földbirtokos, a bögtei (Vas m.) kaptárkészítő gyár tulajdonosa, 110 nagy keretű kaptára mézkipergetésére egy új rendszerű gépet konstruált, melyet f. hó 17-én mutatott be a gépnek szerkesztője Bögtén a győrmegyei és környékbeli érdeklődő méhészeknek.

A hazai gyapjutermelők és szövetezetek figyelmét felhívjuk az Első Magyar Gyapjamosító és Bizományi R.T. (V. Kárpát-utca 9.) pünkösdi számunkban megjelenő mellékletére. Gyapjút értékesítés céljából csak a fenti intézethez küldjünk. Zsákok ugyanott rendelendők.

Bácher-Melichar mezőgazdasági gépgyárosok Terézkeruti irodái és raktárai megszüntek és jelenleg kizárólag Budapest, V., Vilmos-császár-ut 60. szám alatt vannak.

A 38 év óta fennálló **Fischer J. részvénytársaság**nál Budapest, Nádor-u. 31/33., új jutásokok és ponyvák békebeli minőségben ismét kaphatók. Ponyvaköleszőző intézet.

Drótkerítés, vashuzal, horganyozva is, kapu, ajtó, magtárablakrostély már olcsón beszerezhető: **Stadler Mihály R.-T., Budapest.** Gyár: VI., Szt-László-u. 62. Üzlet: Vilmos-császár-ut 39. Árjegyzék, költségvetés díjmentes. 487

„Kimagasló eredményt ér el, aki a kénmájat a szőlő és gyümölcsfák permetezéséhez a hozzávaló utasítás szerint használja.” Utasítást ingyen és bérmentve küld **Mayerfi Zoltán** permetezőanyag gyára Kecskemét.

Pénzügyi hírek.

Wörner J. és Társa Gépgyár R.-T. rendkívüli közgyűlése az alapítókét 45 millió koronára emelte. Minden két részvény után egy új részvény jár, az átvételi árfolyam 600 korona, amirehét meg az illeték és bélyeg járul. Az új részvényeknek fennmaradó részét egy ezen célra alakult szindikátus vette át. A tökéletesítés a vállalat telepeinek nagybővítésével függ össze, melyet nagy nyomda- és malomgéprendelések, valamint a szedőgépek előállításának felvétele a gyártás körébe, tetek szükségessé. Az elővételi jog májusi 12-én d. u. 6 órára egybehívott közgyűlésnek javasolni fogja az 1920. üzletévi szelvényeknek 20%-kal, azaz 200 K.-val való beváltását, a tartalékalapoknak 68 millió K.-val, a nyugdíjalapnak 6800,000 K.-val való javadalmazását, végre felhatalmazást kér az igazgatóság arra, hogy az alapítókét alkalmas időpontban, akár egyszerre, akár részletekben 100 millióról 150 millió koronára emelhesse fel.

NYILTTÉR.

8 rovatban foglalkakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

PATKÁNY EGÉRIRTÓ
BAKTERIUM
"RATIN"
PROSPEKTUS INGYEN
"RATIN" LABORATORIUM
BUDAPEST, ROTTENBERGER-ÚT 30.

Olcsóbb lett a benzin,
ha benzinmotorjára
„Zervó” benzinmegtakarítót szerel
fel, 25-30% megtakarítás.
Ára 3000 korona. 767
Megrendelhető a Király Automobil R.-T.-nél
Budapest, VI., Teréz-körút 1/b. Telefon: 157-00.
Legszebb és legolcsóbb bérautók.

HUNGÁRIA
SZÉRUMMŰVEK R.-T.
BUDAPEST, VI. SZONDY-UTCA 76.
TELEFON 147-97. Sürgőnyeim: HUNGARIASERUM

Állami felügyelet alatt álló intézetünkben tapasztalt szakerek közreműködésével, a legszigorúbb tudományos elvek mellett készülnek a fertőző állatbetegségek ellen tartós védelmet nyújtó védőoltóanyagok, valamint fertőző beteg állatok gyógyítására alkalmas magas értékű vörsvérők (szérumok). Külön diagnosztikai osztály. Kérjen prospektust. 305
Felhívjuk figyelmüket a **baromfi kolera és járványos elvetéles** ellen kitűnően bevált oltóanyagainkra

Réztálc, legprímabb, 98-99%-os, legolcsóbb napi áron.
Pálinkafőzőüstök, mosó- és zsírolvasztóüstök.
Vormorel-rendszerű szőlőpermetezők új vörösrézbeli és azok összes alkatrészei, tégelyacél metszőollók, gummitárcsák és tömlők, szőlőzúzók és prések, darálók és morzsolók, szeska- és répvágók, szénkénezők, kénmáj legolcsóbb gyári áron, raktárról azonnal kaphatók.
Szontágh Pál réz- és szerszámgyár
Budapest, IX., Üllői-ut 19. 9418

Mezőgazdasági üzemeket tervez, felülvizsgál és üzembe helyez
SZABÓ és ZOTTER okl. mérnökök műszaki irodája,
Budapest, II., Csalogány-utca 50. sz. 45

Farkas Sándor mérnök gépgyára
Budapest, VIII. kerület, Erdélyi-utca 15. szám.
Telefon: József 36-98. 804
Szállít: konzervgyári gépeket és berendezéseket,
vaccum és gőztűzést, parirrozó gépet, káposzta-, répa- és babvágó gépeket, sörtőket stb. Képzés és felhívás díjmentes.

Értesítjük a t. Gazdaközönséget, hogy a nálunk készletben levő gazdasági nyomtatványok árait leszállítottuk és f. évi május hó 1-től kezdődőleg nem 700%, hanem csak **600% felárat** számítunk.
"PÁTRIA" IROD. VÁLL. ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 25. (KÖZTELEK)

Csépléshez, kovacsoláshoz **koksz**
megrendelhető: „Ignis” tüzelőanyagkereskedelmi társaságnál, Budapest, V., Rudolf-tér 5. sz. Telefon: 117-27. 636

Legolcsóbb a cséplés, ha szemével tűzél, de ebből is **35-40% ot** megtakarít, ha **Mészáros-féle** szab. **szalmatűzelő-szerkezetet** szerel fel bármely gyártmányú lokomobiljára, melyet székly kaphat
MÉSZÁROS ÉS MÉSZÁROS mezőgazd. gépgyárában
BUDAPEST, VII., Baross-tér 20. szám.

ERDÉLYI MÁRK gözeke bérszántási vállalata
TELEFON: 144-62. Budapest, V., Csáky-utca 15. Sürgőnyeim: GÖZEKE.
VÁLLAL: bérszántást, kultivátorozást és rigolirozást. 9332

Nem kell feljönnie
Budapestre! Minden gazdasági, hivatalos, bizalmas ügyében eljárók; eladását, bevásárlását elintézem.
Ajánlat: 1 Wg. Izzított huzal 8-18, 1 Wg. vastemez, 05-15 m/m, alkalmi vétel. **Gépek, eszközök, Ingatlanok.**
Kereslet: Zöldégyfélék és tej kővetően fogyasztók részére. Birtok közel Pesthez. Orsz. rostaali, erőszakarmány. **Lányi Lajos** nyug. okl. gazdasági intéző, Budapest, VII. ker., Kazinczy-utca 14. Telefon: 47-47. és József 120-65. 805

Minden művelt gazdát érdeklí a
MAGYAR MILKEREKEDÉLEM
című kereskedelempolitikai hetilap.
Előfizetése: egy évre 300 korona, félévre 150 korona.
Kiadóhivatala: Budapest, IV., Vármház-körut 16. sz.
Telefon 68-36.

Sertés- és juh-himlő ellen
biztos hatású oltóanyag minden mennyiségben kapható
Dr. PÉCSI DANI és Oltóanyagtermelő-intézetében,
Dr. PÉCSI ISTVÁN Budapest, Eskü-ut 6. Tel. 58-87

Még kapható
SZILASSY ZOLTAN az OMGE igazgatója szerkesztésében a **KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR** 1921. évi folyama.
A „Köztelek Zsebnaptár” huszonehétedik évfolyama teljesen átdolgozva és új szakközleményekkel bővíve jelent meg.
A „Köztelek Zsebnaptár” ára OMGE tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel **55 korona.**
Megrendelhető az összeg előzetes beküldése ellenében a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában és a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

AZ ÖSSZES GAZDASÁGI KÖNYVVITELI NYOMTATVÁNYOK
beszerezhető vállalatunk nyomtatványkezelői osztályában.
!! TÖBBFÉLE RENDSZER !!
Árjegyzéket megkeresésre díjmentesen küldünk
"PÁTRIA" irodalmi vállalat és nyomdai részv. társ. Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

KERESKEDELEM, TÖZSDE.
Gabona.
(A Magyar Mezőgazdák Szövetezete gabonaosztályának jelentése.)
Buza-, rozs- és kétszeresterményekben üzlet nem köthető, miután a természetrendelet értelmében ezen gabonafajták zár alatt vannak.
Takarmányrúgában az üzlet irányzata nem változott, 950-1000 K.-t jegyeznek érte minőség szerint.
Sörárúgában csak gyéren fordultak elő üzletkötések, 1150-1250 K.-val jegyzik.

ami telepeken
amely cseplő
Ere vonat
mi miniszterum
as-a 12. nagy
ezendő.
váltakozta egy
ők Egyesülete
számlázta Szil
Közgyűléset,
1920-as évi
szövetkezeti
es 61 millió
z elmutt évből
agyon benzint
sot, 14 vagón
a árukból és
alma. A pénz-
dől 600,000 K.
államas ellen.
gátolná, amely
nunkat végez
ése és a német
a legutóbbi
szási folyamán
keresést, hogy
fejlesztetése
tulcsodá szin-
a szinhibák
szabódelvűbb
szciati jelentős-
arcsának és az
szakemberek-
tehat a leg-
ak azzal. Az
állattenyésztési
ra vonatkozó
hogy micsoda
s szabályok
sőt még a
anuk módjára
formalizmus a
ket okoz, mert
vagy tehető-
bb egyedeiket
olott a három
előli fejlődés
en a szinnek
el, díjazással
re nézve csak
anál előírni.
szóló szai-
nézetet, de
alizmus tul-
an azonban a
kóitnak tartot-
zúdk részéről
mert hiszen a
ami meglevő
térben áll. A
siet és az ér-
ennek ked-
ban annyira
hogy az az
ron. (K-r).
Köztelek aprilis
nemeseikül
n én is rok-
szíthatom el-
zést. En is
a rokkant
ena, ügylát-
bénaságunk.
yes István.
a cseplésnél.
pészmozárók.
nyben esé-
mei fordul a
idényre ői
tegyék neki
mernői ok-

rekezezte
nénye a
LES
fársulai
tér 10.),
0 koronától
a segélybiz-
ttálya kere-
omány, ka-
közvetít.
9059

Zabban az üzlet lanya irányzatot tanusított és a vevők tartózkodók voltak vásárlásaikban, 930-1000 koronát fizettek.

Repeében üzletkötések nem fordultak elő, névleg 1200-1400 K.-val jegyzik.

Kélesben az üzlet továbbra is lanya maradt és csak nehezen helyezhető el. 500-600 K.-t jegyznek érte névleg.

Tengeriben az üzlet irányzata nem változott, morzsolt tengeriért 820-870 K.-t fizettek.

Babban az üzlet irányzata lanya, üzletkötések alig fordultak elő, névleg 500-700 K.-val jegyzik.

Lencsében nem volt üzlet, minőség szerint 1000-1600 koronával jegyzik névleg.

Az árak ab feladóvasutállomás értendők 100 kg.-ként.

Vetőmagvak.

(Magyar Mezőgazdák Szövetsége magosztályának jelentése.)

Muhar- és cukorcirokmagvak iránt a gazdák részéről érdeklődés mutatkozik. A legtöbb magfajlás iránzata azonban vételkedv hiányában csendes.

Árak nyersáruért 100 kg.-ként:

Lóheremag	6000-7000 K.
Lucernamag	6000-7000
Viktóriaborsó	1000-1200
Szöszbüköny	1600-1800
Muharmag	800-900
Ósziborsó	750-800
Lenmag	1400-1500
Tavaszbüköny	800-900
Pohánkamag	900-1000
Mák	3000-3200
Cirok	700-750
Napraforgómag	850-900
Kendermag	1100-1200

Takarmány.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége gabonaosztályának jelentése.)

Széna- és szalmában az üzlet irányzata szilárd. A budapesti piacon fizettek métermázsanként:

Prima szénáért	380-400	koronát
Bükköny és muharért	400-450	"
Szalmáért	280-300	"
Zsupszalmáért	260-300	"
Takarmányszalmáért	280-300	"

Méz.

(A „Háztárs” heti jelentése.)

A méz ára nagyban 90-100 K., kicsiben 130 K., a budapesti piacon.

Sertes.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége sertésosztályának jelentése.)

A ferencvárosi vásáron a hét folyamán a napi kínálat az 1000 darabot jóval meghaladta. Az árak fiatal nehézsértéknél 68-70 K., fiatal ki zép minőségűeknél 65-66 K., selejtes könnyű minőségűeknél 58-60 K. Az irányzat lanya. Zsir 82-85, szalonna 70-72 K. Irányzata lanya. Nem vészelt sovány urasági sertés 60-62 K., vészelt 64-68 K. Irányzat: lanya.

Borjú és juh.

A budapesti szurómarhavására a felhajtás április hó 22-én 638 drb., 26-án pedig 470 drb. borjú volt, melyek 25-44 K. között cseréltek gazdát. Juhból felhajtás nem volt.

Szarvasmarha.

(Magyar Mezőgazdák Állattértékesítő Társaságának jelentése.)

A hétfői pótvásárra 546 drb. állatot ajánlottak fel. Irányzat a vásár kezdetén élénkebb, később azonban némileg ellanyhult. Mindezek dacára az árak 2-3 K.-val emelkedtek. A csütörtöki fővásárra 942 drb. volt a felhajtás. A huszárcaon észlelt lanyább irányzat teljes erővel terelődött át a marhapiacra és ennek folytán az árak elsőrendű minőségeknél 2-3, egyéb minőségeknél 4-6 koronával csökkentek. A vidéki vásárokon a forgalom rendkívül szűk keretek között mozog az állatkereskedelem minden ágazatában.

Budapesti vágómarhavásár.

1921. április 28.

Felhajtás összesen 902 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 438 darab magyar és tarka ökör, 307 darab magyar és tarka tehén, 109 magyar bika, 6 drb magyar bivaly.

Minőség szerint: 6 darab elsőrendű hizott bika, 74 darab középminőségű bika, 29 darab alárendelt minőségű bika; 78 drb elsőrendű hizott ökör, 360 drb középminőségű ökör és 46 darab alárendelt minőségű ökör; 1 drb elsőrendű hizott tehén, 293 drb középminőségű tehén, 15 drb alárendelt minőségű tehén és 40 rugott.

A nagyobb felhajtás miatt lanya irányzat uralkodott, az árak általánosságban kg.-ként 4-6 K.-val csökkentek. Jövő héten a csütörtöki ünnep miatt szerdán lesz a vásár. Eladatlan maradt: 103 drb.

Következő árakat jegyezték, kilogrammonként élősúlyban:

Bika jobbminőségű	26-32 K
silányabb	20-25
Ökör jobbminőségű	36-46
közép	26-35
alárendelt minőségű	19-25
Tehén	32-40
Bivaly	16-25
Növendék	15-20
Kicsontozni való	14-18

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1921. április 28.

Eladott:		Árak:
	(drb-ként, kor.)	
Jobb minőségű hátsó és csikó	8 drb	8000-16000
Könnyű kocsi (jukker)	51	18000-45000
Igás kocsi (nehézyugati fajta)	38	15000-56000
Igás kocsi, (könnyű)	67	10100-19000
Szamar	1	2500-2500
Ószvér	5	1600-16500
Alárendelt minőségű	175	500-12000
Vágó	78	500-8000
Összesen	423 drb.	
Eladatlan maradt	443 drb.	
Felhajtatott	866 drb.	

Irányzat: közepes. Székesfővárosi vágóra vásárolt 62 darab. Vidéki vágóra vásároltatott 18 darab.

Baromfi és tojás.

Napiárak kicsinyben a budapesti vásárcsarnokban 1921. április hó 29-én.

Élő csirke, rántanivaló, párja 110-210 K., élő csirke, sütnivaló párja 200-240 K., élő hizott kacska, kg.-ja 100-105 K., élő hizott liba, kg.-ja 100-105 K., élő tyúk, párja 200-300 K., hizott kacska, tisztítva, kg.-ja 100-120 K., hizott liba tisztítva kg.-ja 100-120 K., friss tojás drb.-ja 2:30-3:20 K.

Zöldségfélék és gyümölcs.

Napiárak kicsinyben a budapesti vásárcsarnokban 1921. április hó 29-én.

Sárgarépa I. r. kg.-ja 6-7- K., Petrezselyem kg.-ja 13-16- K., csomó 1:20-1:50 K., Vöröshagyma kg.-ja 10- K., Fokhagyma kg.-ja 17-24- K., Cékla-repa kg.-ja 4-5- K., Fejeskáposzta kg.-ja - K., Burgonya kg.-ja 3-4 K., Fajalma kg.-ja 90-110- K., Dió I. r. kg.-ja 46- K., Fejessaláta 1 darab 3-4 K., Paraj tisztított kg.-ja 11-16 K.

Bor.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége borértékesítő osztályának jelentése.)

A borárak úgy a bel-, mint külföldön visszaestek. Kivételnek egyelőre pang. A legtöbb nyert hírek szerint, Ausztriában megszorítják a borbevitelt és csak limitált mennyiségekre adnak beviteli engedélyeket. Ezzel egyidejűleg megengedték Ausztriában 40,000 hl olasz (tiroli) bor behozatalát, amely még olcsóbb, mint a mi legálacsonyabb áru boraink. Könnyűborok 12 koronáért, jobb minőségűek 18-20 K.-ért kaphatók. Az irányzat további lanyhaság felé hajlik.

Bőr és faggyú.

A német bőrpiacra észlelt áremelkedés a budapesti piacon is érezteti hatását, így az árak a múlt hét óta 40-50%-al emelkedtek. Fizettek e héten magyar marhabőrért 30 K.-t, tarka marhabőrért 35 K.-t, borjubőrért 60-65 K.-t; sőt kivételes esetben 70 K.-t. Az irányzat szilárd. A faggyúárak a múlt hét óta 100%-al emelkedtek. Fizettek legjobb minőségű faggyúért 30-35 K.-t a múlt héten a budapesti vágóhídon.

A szesz- és szeszestitalüzlet.

A szeszüzletben e héten is igen gyér forgalom uralkodott és a szeszárok ismét olcsóbban zárultak. Elkelt finomított szesz helyben 180-182 K.-ig finomítottól házhoz szállítva, míg ellenben másodkézből néhány koronával olcsóbb ajánlatok is voltak. Mezőgazdasági szeszgyárakból kontingens nyersszeszt ab termelőállomás 58-62 K.-ig, finomított szeszt 75 K.-ig ajánlottak, azonban az árak csak névlegesek, mert nagyobb üzlet alig létesül. Gyümölpálinkafélékben stagnál az üzlet.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

F. Gy. A két év előtti megfogatott területet, ha a talaj elég laza, sima vesszővel is be lehet ültetni, tanácsos volna azonban, a sima vesszőt előgyökerzetni. Legjobb az u. n. buktatva gyökerzetés. A megfelelően megmetszett dugványokat 200-300-as csomókban rügyeikkel lefelé fordítva úgy helyezzük el, a dugványok hosszánál mélyebb árokba, hogy a dugványok se alul, se oldalt, a földhöz ne érjenek. A dugványcsomókat karókkal tartjuk meg ilyen helyzetben, a hézagokat szalmával körskörül kitöltjük. Földül a vesszők tövére, melyek 4-5 cm-rel magasabban állhatnak a föld színénél, 4-6 cm. réteg mohát, erre 8-10 cm. érett komposztot, vagy humusos erdei földet teszünk s az egész szalmás trágyával 40-50 cm. vastagon betakarjuk. A vesszők felső rügyei a sötét árok alján nem hajtanak ki, az alsó rügyek ellenben fölül a meleg trágya-réteg alatt a mohában gyökeret eresztenek, 3-5 hét után a dugványok állandó helyükre kültethetők. A második hét után minden 3-4 napon meg kell nézni, hogy mennyire gyökeresednek a dugványok, addig ne várjunk míg a gyökerek igen megnyúlnak és összesződnének, mert a finom gyökerek és kallusz a szétszedésnél letöredeznek. Ha a trágyafedő kiszárad, langyos vízzel időről-időre meg kell öntözni, ha pedig hűvös esős idő van, a túlságos beázás és lehűlés elkerülése végett be kell a kupacot takarni. Az idejűltetéseket nem kell trágyázni, mert azoknak nincs még olyan gyökérzetük, még a trágyát kihasználhatnak.

I. F. 1. Amennyiben szolgálati szabályzatában nincs kikötve, fogattartást nem követelhet. A birtokos érdeke azonban, hogy egy 1600 holdas birtokon gazdasági részére fogat álljon rendelkezésre, mert így terjedelmű gazdaságot bejárni naponta gyalog, lehetetlen, már pedig a gazdasági munkák a birtok ellentéles széléin is folytathatók, ahová a gyaloglást nem követelhet meg senki sem. Általános szokás, hogy 1000 holdnál is már fogat, esetleg hármas - amennyiben a tiszt lovagolni tud - álljon rendelkezésre. Családtagjai részére a fogat igénybevétele méltányosság dolga és nem hisszük, hogy egy birtokos a gazdaságtól megtagadná, hogy feleségét, vagy rokonságát a szolgálati fogaton vasútra szállítsák. 2. Ebben a kérdésben követelésről szó nem lehet. A tartás nem azt jelenti, hogy a birtokos etesse is a kocákat a legelőn. Itt is a méltányosság a mérvadó.

T. J. A kérdéstevő az eladóval létesített ügylettől visszalépett, amihez az eladó hozzájárult, amit igazol az; hogy ő foglaltat visszavet. A második vevő egy egészen új ügyletet létesített az eladóval, hiszen személyesen járt el az eladónál és kifizette a malacok vételárát. A kérdéstevő a vevőtől 6000 K.-t kapott költségmegtérítést. A malacok betegei voltak, az átvétel után egy részük elpusztult. Az ez által vevőt ért kár kizárólag őt terheli - esetleg az eladót, ha erre nézve az eladó és vevő között más megállapodás volt -, de semmi esetre sem kérdéstevőt, aki a vevőnek malacokat el nem adott, vele tehát adás-vételi ügylet utján jogviszonyba nem került.

K. D. dr. A nagyon is kérdéses hatású fészektárgyazás helyett inkább ajánljuk a négyzetes vagy kockás mivelt, melyről mai számunkban újból hoztunk közleményt. Azt megelőzően a legutolsó cikk erről lapunk 1920. évi 12. számában jelent meg e cím alatt: Gyárás József. A kuckorica kockás művelése Csorvason.

H. I. Gyakorlati gazdasági jelenleg nem lehet tenni és nincs is kitévés rá, hogy hasonló vizsgák fognak tartatni.

MAGYAR AGRÁR- ÉS JÁRADÉKBANK R.-T.
VETŐMAGOSZTÁLYA VESZ
 BUDAPEST, V. kerület, Nádor-utca 16. szám.
 Sörgöncím: AGRÁR BUDAPEST. TELEFON: 72-01.

legmagasabb napi áron mindennemű gazdasági vetőmagot.
 Mintázott ajánlatok köretnék.
 Melte-féle magas csiraképes-ségű, tápértékre tenyészített takarmányrépamagot.
 Kitűnő minőségű tavaszi bükköny és egyéb gazdasági magvakat.

ROSETH GYULA magkereskedő, BUDAPEST, V., Katona-József-u. 41.

Sürgőnycim: **ROZULA** **SZÁLLIT** eredeti quedinburgi **takarmány- és cukorrépa magvat** fajtisztasági és csira-
képességi garanciával **D. SACHS-féle** **243** **83-06.** Telefon:

Sinvas, patkóvas, gömbvas, négyzetvas,
valamint **lópatkó, patkósarok, patkószeg,**
továbbá **mezei vasuti vágány, váltók,**
fordítókorongok, repakocsik, acél-
öntésű kerékpárok és
új leomvasabliakok, valamint
közlőműalkatrészek nagy választék-
ban készleten
SCHLESINGER ALAJOSNÁL
671 **BUDAPEST, V., VÁCI-UT 30/32.**

GÉPKENŐ-, HENGER- és AMER. HENGER-OLAJOKAT,
kátrányfedélemelt, műszaki cikkeket azonnal szállít:
BOKOR LAJOS ÉS PÁL olajmagykereskedése,
Budapest, V., Vilmos-császár-ut 46. Telefon: 19-62. 782

SZÉLMOTOROK,
vizvezeték,
csatornázás,
szivattyúk stb.
KNUTH K.
mérnök és gyáros
Budapest, VII., Garay-u. 10.

Prima faszenet
bűk hasábfából, csomagolva és
ömlesztve szállít bármely vasut-
állomásra. Félkocsi rakományt
is küldünk. **Olcsó árajánlat!**
Till Testvérek faszénermelők és nagykereskedők,
Budapest, III., Laktanya u. 23-25.
Telefonszám 41-65. 779

Ij. HAASZ ADOLF Ajánl raktárról, elsőrendű színbor-
ból készült:
gépszíjakat
BUDAPEST, V., **vala-**
Csanády-u. 7. **mint kötő- és varrószíjakat**
(Visegrádi-u. 37.) **és más egyéb technikai bór-**
Telefon 55-45. **cikkeket.** 492

Nagyrészt Ganz-rend- **gőzekealkatrész-** raktár-
szerű ekékhez való **és egyéb felszerelést ju-**
Kemna-gőzkultivátort **tányosan** kiárusítunk.
Megrendelések repertórium szerint pontosan fogantatottak. 701
Dr. Éles és Dr. Rostás, Budapest, Muzeum-Körút 31.
Telefon: Józsa. 51-32.

Birtokbérlethez csendes társat keres,
tekintet nélkül a vallásra 30 éves gazdasági gyakorlattal,
elsőrendű összeköttetéssel és referenciákkal bíró, volt
intéző, nős, családtalan, erélyes, szorgalmas, **Birtok**
kezelését vállalom, kisebb tőkével
hozzájárulok. Ajánlatok „Szorgalmas
gazda 7008” címen a kiadóhivatalba kéretnek. 7008

Uradalmak, majorok, községek
villamosvilágítási és erő-
átviteli berendezését
tervez és építi. **DINAMÓGÉPEKET és ELEKTROMOTOROKAT**
raktárról **MÁRTON PÁL** okl. gépész-és
szállít: **elektrómérnök,**
Budapest, V., **Sziget-utca 40.** „Palatina”-épület a
Dunaparton. **Telefon 112-70.**

Keresetetik 800-1500 holdnyi
bérgazdaság
október 1-én való átvételre, megfelelő
gazdasági épületekkel, esetleg felszereléssel.
Csak jó termőföld
jöhet tekintetbe. Részletes ajánlatok „Bér-
gazdaság” jellegre **Hegyi Lajos** hir-
detőjébe, **Budapest, VII., Király-u.**
67. szám kéretnek. 650

Oldalszalonnát és
pestvárosi dísznózsirt
a legalönyösebb napi árak mellett, csakis
nagybani fogyasztók részére szállít:
Reich és Schlesinger
Budapest, VI., Király-utca 98/a.
Sürgőnycim: „Reichanó”. Telefon: 14-53. 805

Gazdaságok vagy gazdaság kezelését
fizetés nélkül vállalom,
ha lakást, tüzelőanyagot, 6 drb tehénre tartást, 10 drb
anyakocára és növénydekre legelőt adnak. 30 évi
gazdasági gyakorlattal, 49 éves, keresztény, nős,
családtalan, egészséges, erélyes, jó referenciákkal
bíró, volt gazdasági intéző. Ajánlatokat „Megbízható
gazda 7009” címen a kiadóhivatalba kérek. 7009

KÖSZENET külföldi l-a minőségben szállít
Ralmár Jenő Budapest, V., Zoltán-utca 9.
Telefon 87-17. 776

Minden gazda
a „Köztelek Olcsó Könyvtár”-i
olvasza. Jegyzékét küld a
„Patria” r.-i. könyvosztálya,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

A világhírű **LANZ CSÉPLŐKÉSZLETEK**
eredeti német **versenyképes árban** szállíthatók,
a márka árfolyamcsökkenése következtében **ajánlattal szolgál a vezérképviselőt:**
HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII., KER.
ÜLLŐI-UT 52/B. SZ. 153

KOHN A. M.
vas- és fémmagykereskedése
Budapest, VI. ker., Váci-ut 39-41. sz.
Gőzgépek, transzmissziók, tengelyek, szíjke-
rek, malomvasrészek, mindennemű szerszámok és
szerszámgépek, vaskerítések, kapuk, ajtók,
vasúti sínok, építkezési és vágányterelési
eszközök, új és használt állapotban. Kosnyvágógyu-
vasúti anyagok, ugymin: mozdonyok, kocsi-
sínok, fordítókorongok, kerékpárok, kötszerekben.
Telefon: 19-32, 99-64, 72-95.
Vétel - Eladás. 585

Permetezők
és alkatrészek, valamint
összes gazdasági cikkek,
olaj, kocsikenőcs stb. 427
SCHVARCZ JÓZSEF
és **TÁRSA,** Budapest,
VI., Vilmos-császár-ut 53. sz.

Mindenmő **ZSÁK-, PONYVA-, HEVEDER-,**
új és használt **ZSINEG-, KÖTÉLÁRU, POKRÓCOK** eladása.
Zsák- és ponyvaköcsönzés. Külön terményosztály.
HAJÓS LAJOS, Budapest.
Központi iroda: **VI., Vilmos-császár-ut 33. sz.**
Ugyanott detail elárúsítás is.
Telefon: 92-28 és 104-48. RAKTÁR: I., Daróczy-ut 3.
Sürgőnycim: **TERMÉNYZSÁK.** 537 Telefon: József 15-18.

BIBÓ KÁLMÁN Gabonakereskedelmi Részvénytársaság
Budapest, V. kerület, Szabadság-tér 14. szám.
Telefon: 107-23, 131-60.
Sürgőnycim: **BIBÓKÁL BUDAPEST**
Fiókok: Enying, Szilasbáthás, Deveser,
Zircz, Kaposvár, Debreczen, Berettyó-
194 újfalu, Békéscsaba, Miskolcz.
Szállítunk és veszünk mindenféle terményeket, mag-
vakat és takarmánycikkeket.

FÉLSTABIL GŐZLOKOMOBILOK:

R. Wolf 105-140 HP kompond, kondenzátorral, május havában szállítható.	R. Wolf 70-85 HP tandem, kondenzátorral, tulhevíttel, május hó elején szállítható.	Schlick 50 HP kompond, kondenzátorral, tulhevíttel, szonnal szállítható.	Máv. 45 HP tandem, gép azonnal szállítható.
---	---	---	--

Részletes leírással és árajánlattal szolgál:

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T., Budapest, V., Váci-ut 80. sz. 203

A praktikus gazda tejtermelését a lehető legelőnyösebben értékeseíti és így munkájának gyümölcsét maga élvezzi, ha csakis tányérbetétes „VACA” szeparátort vásárol. Mielőtt más szeparátort vesz, kérjen árajánlatot és ismertetőt az ottani gazdasági gép- vagy vas-kereskedőtől, képviselőnkől vagy közvetlenül tőlünk. Elsőrangú referenciák: 808

„VACA” SZEPARÁTOR TÁRSASÁG
Budapest VII. ker., Erzsébet-körút 27.
Sürgőny cím: Vaca Budapest. Telefonszám: József 110-45.

KREISLER JENŐ MALOMÉPÍTŐ ÉS BERENDEZŐ VÁLLALATA **BUDAPEST.** 244
Iroda, műhely és raktár: VI., Váci-ut 69.

Walter A. Wood-, Eckert- és Umrath-féle marokrakóaratógépek raktárról azonnal szállíthatók.

Dunamenti Fakereskedelmi R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 13. Sürgőy cím: „Marssófa”
Szállít raktárról 447

ÉPÜLETFÁT
gazdasági és egyéb épületekre.

DIESEL 16 HP
nyerszalajmotor, fegyvergyári gyártmány, kitűnő karban, azonnal szállítható. 203

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T., Budapest, V., Váci-ut 80.

GAZDASÁGI TELEFONOK
és villamosberendezések javítását és szerelését jutányosan, garancia mellett készíti **Heller Vilmos és Társa** elektrotechnikai vállalata Budapest, VII., Jósika-utca 10. szám. Telefon: József 86-57

Szerelési anyagok állandóan raktáron. 488

Eredeti „**BUSSARD**” német gyártmányú félmerev-rendszerű **BENZINMOTOROS EKÉKET** 3- és 4-vassal, 32/40 HP 4-hengeres motorral, teljes gyári felszereléssel jutányos árban szállítunk. 586

Raktárról kaphatók továbbá: mindennemű mezőgazdasági gépek, motorok, cséplőkészletek, malomberendezési gépek, körfűrészlapok stb.

DÉNES B. RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., VILMOS-CSÁSZÁR-UT 61. SZ.

Az általánosan kedvelt valódi **SACK-féle kapáló- és töltőgéteszközök** az amerikai PLANET-rendszerűket teljesen kiszertették, mivel sokkal jobbák és tartósabbak.

Ezek a gyárból megérkezvén, azonnal kaphatók

PROPPER SAMU mezőgazdasági gépüzletében,
Budapest, V., Vilmos-császár-ut 52. sz. 9438

Használt és új **ZSÁKOK** kaphatók jutából

KOHN JAKAB zsáknagykereskedőnél, **SZEGED**, Booskay-utca 8. szám. TELEFON: 12-66, 12-75.
Fiókház: WIEN. 9588

Raktárról szállítok: 768

1^a gépsziját, varró-, kötősziját minden méretben
békemínőségben, továbbá gépkenőanyagokat, valódi szváci szita- és daraselymeket minden számban, az összes malomszükségleti és műszaki üzemeiket.

Cégem közismert a legelőnyösebb feltételeiről.

Faragó János
Budapest, VI., Gyár-utca 7. sz.
TELEFON 64-18.

Eladó tenyészekanak.
Gróf Szapáry György pusztataskonyi uradalmában 8-10 darab szépen fejlett egyéves szőkeszű mangalica tenyészkan eladó. U. p. Pusztataskony p. u., Szolnok vármegye. 799

Az eredeti **jégszekrények**, Stiller Artur-féle sörkimérőkészülékek kizárólag személyes vezetése mellett készülnek csakis a 766

KÜLÖNLEGES ÉPÍTÉSI ÉS FAIPARI R.-T. gyártelepén.
Budapest, VII., Rőppentyű-u. 62. = Telefon: 141-91 és 4-23.
Olcsó, gyári árak. Kérjen ajánlatot. Elsőrendű kivitel.

Tetőfedésre kül- **NÁDAT** vagonkéntően alkalmas telekben szállít: **Bettheim W. Sam. és Fiai, Nagykanizsa.** Az áru balatonmelléki állomásokon kerül berakásra, egy vagon tartalma kb. 600 kéve. Befedéshez ponyvát köcsöndij mellett feladó ad. Megkötéseket kérjük fenti céghez Nagykanizsa intézni. 800

Garantáltan tisztán bőrből **munkásbakancs és finomabb cipők** legolcsóbb nagybani árban közvetlenül eégemnél vsárolhatók.

Gazdaságok, szövetezetek sok pénzt takarítanak meg, ha mintáimat megrendelik. 178

Nem tetszőt visszaveszem!

Telefon: 16-34.

Ardó József
cipőnagykereskedő,
BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 43. sz.

A Magyar Kefe-, Kosár- és Seprőgyár R.-T.
Kispest, Irányi-Dániel-u. 3. (Az Orsz. Hadigondozó Hivatal felügyelete alatt)

ajánlja gyöker- és szőrből készült mindennemű

kefeárut,
továbbá

seprő- és kosárkészítményeit,
jutányos áron. 773

CEMENTIPARI GÉPEKET.

Betontéglá, cementtörcserép, türeges betonblokkok, cement- és mozaiklapok, kutgyűrűk, betoncsövek, itatóvályuk, kerítésoszlopok és egyéb építőanyagok előállítására gyárt és teljes homokértékesítő telepeket és aszbeszpalagyrakat berendez:

SZÁNTÓ és BECK mérnök speciális gépgyára
Budapest, X., Gyömrői-ut 76-78. sz.

Villamos Kispeszt, Biéhn-gyári megálló. 468 Telefon: József 50-88, 80-34, 40-28.
Árapiak, költségvetések díjmentesen!

Makói fajtisza dughagymát,

valamint vöröshagymamagot és egyéb gazdasági és konyhakerti magvakat megbízható minőségben a legolcsóbb napi áron szállítunk.

Áruforgalmi részv.-társ., Makó, postafiók 18.
Kérjük a címre ügyelni!!

Eredeti STOCK motoreke

raktárról azonnal szállítható. 446

Gazdaságberendező és Motoreke R.-T.
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 45. sz.

**Kertműveléshez nélkülözhetetlen
motoros körforgó szivattyúink**

különböző nagyságban, kedvező árak mellett azonnal szállíthatók. Áránálattal szívesen szolgál:

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T.
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 80. SZÁM.

Heuke-gőzekéket

és gőzekalkatrészeket, legmodernebb kivitelben azonnal szállítunk

Székely és Székely
Budapest, VI., Liszt-Ferenc-tér 8.
Telefon: 94-60. 358

GYAPJUZSÁKOK

jutából és papírszövetből legolcsóbban

NAGEL ADOLF
szék- és ponyvagyár és kölcsönintézet
Budapest, V., Arany-János-u. 10.
Fiókok: FÜME, ZÁGRÉB, TRIEST, WIEN
Telefon: 35-92, 80-32, 104-10, 154-00, 17-75.
Sürgönycim: NAGEL.

Permetezőket és alkatrészeit,

valamint borszivattyúkat, viz-, gőz- és légszessz-szerelvényeket raktárról legutányosabban szállít:

HIRMAN FERENC fémárnyagár, BUDAPEST, VII., Csányi-utca 7-9. TELEFON: József 106-27.

Bükkhasábfaszénét és tüzfát

bármely magyarországi állomásra azonnal szállít:
ÁLTALÁNOS SZÉNKERESKEDELMI VÁLLALAT
Budapest-Kőbánya-hizláló állomás.

Városi iroda: Budapest, II., Margit-körut 5/b.
Telefon: József 90-18 és 48-77. Sürgönycim: „Szenvál” Budapest.
Kőbánya-Hizláló-állomáson vagontelekekben bármikor megtekinthető. 512

ELADÓ

80 drb. 1-éves, elsőrendű, szőke, gondörzörű, átvészelt **tenyészkan** és 80 drb. 1-éves átvészelt **tenyészkozza Csobaj Testvérek gazdaságában**, posta Csobaj (Szabolcs m.), vasutállomás Tarcaj. 554

Avult zsindeletetők átfedését „Grozit” bürfedellemezzel

vállaljuk. Kártyamentes, szagtalan, mázolás nem igényel.

GROSZ SÁNDOR aszfaltgyár, BUDAPEST, V. ker.,
Vízafogó 1460. Telefon: 90-49. 465

Rézgálicot és kénport

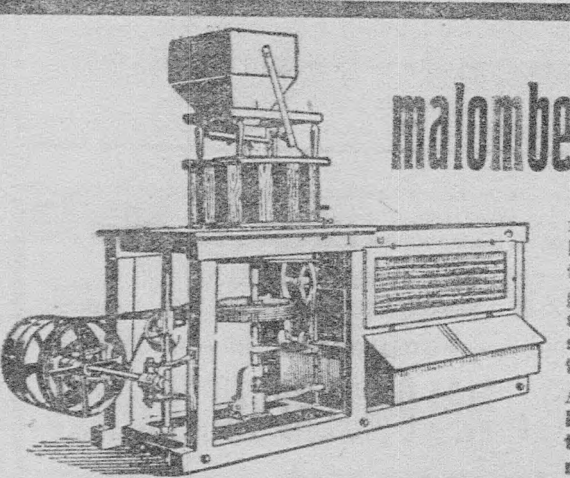
nagyobb tételekben szállít:

Mezőgazdasági Ipari Vállalat
Budapest, VIII., József-körut 49.
470

NEUSCHLOSZ-LICHTIG REPÜLŐGÉPGYÁR ÉS FAIPAR R.-T., BUDAPEST.

Központ: BUDAPEST, V., BALATON-UTCA 2.
TELEFON: 156-54, 79-43.

GYÁRT: tömeg-, kisgazda- és konyhabutorokat, szekereket és szekeraikatrészeket, különféle talicskákat, mezőgazdasági és konyhafelszerelési cikkeket, sport- és tornacikkeket, ajtókat, ablakokat és épületasztalcsikkeket. 240

Szállítok teljes malomberendezéseket

és egyes malomgépeket, u. m.: hengerszékeket, köjártókat, darálókat, tisztító és koptató gépeket, tarárokat, sikszitákat, hasábszítákat, Radiálszítákat és felvonókat. Állandó nagy raktár: közlőművekben, tartal: khengerekben és műszaki cikkekben.

DÉNES B. RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., VILMOS-CSÁSZÁR-UT 61. 586

IRUSMŰVEK MAGY. KÖZP. MŰSZAKI IRODA
BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-U. 21.
TELEFON: 97-62. 676 Sürgönycim: IRUSMŰVEK.

Specialitásként szállít azonnal: 4- és 3-vasu

Herkules motorekét

A modern technika legtökéletesebb alkotása.

Szánt Arat Csépel Vontat

Könnyű, egyszerű kezelés, nagy teljesítmény minimális üzemköltség. Elsőrendű referenciák. Legmesszebbmenő jótállás. Képes ismertető áránálatt ingyen és bérmentve!

GŐZEKE -részleteket mindenféle gyártmányú gőzekéhez készít és szállít precíz kivitelben acélfogaskereket, fémosapágyakat, tüszekrényeket, ekevasakat stb. **SODRONYKÖTELEKEKET** Eladó: 5-8a „KEMNA” eke altalajturóval. 9103

olését a lehető
yösebben érté-
maga élvezi, ha
etétes
átort
kérjen árán-
gép- vagy vas-
eszlentől tőlünk.
808
TÁRSASÁG
-körut 27.
József 110-45.

h-féle
zállíthatók.

ONOK
berendezések
mellett készíti
technikai vállalata
D. szám.
áron. 486

K-féle

letében,
Z. 9436

ok.
uradalmában
egyéves
nyészkan
Szolnok
799

vagoné-
telekben
i, Nagy-
okon kerül
Befedés-
megkeresé-
ni. 800

-T.
atati)
emü

773

LÓTARTÓK!

Min- den- féle lószerszámot Kolhányi Testvérek szállítunk bármily mennyiségben.

Kolhányi Testvérek
szőlőgyártók és nyergesek
Budapest, IX., Viola-utca 48. Hívteléfono: József 63-09.

Aratógépek,
fűkaszalók, ekék, darálómalmok, összes gazdasági gépek, szivattyubereendezések, kutak

legelőcsőbb beszerzési helye

Farkas J. és Tsa
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 61/T.

20 HP
gőzekekészlet

kétpépes rendszer, eredeti angol gyártmány, gyárilag kijavítva, azonnal szállítható.

Fehér Miklós Gépgyár R.-T.
Budapest, V., Váci-ut 80. szám. 203

Olcsó drótkerítés.
HUNGÁRIA-DRUTFONAT

békeminőségben ismét kapható.

Egyedüli gyártója:
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyárban

Haidekker Sándor
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 48/5. SZ.
Képes árjegyzék díjtalan.

Fűkaszaló- és aratógépek alá EGYKEREKŰ RUDTARTÓ

raktárról postán is azonnal szállítható.

KEMÉNY MANÓ
gazdasági szükségleti cikkek üzlete, Budapest, V., Rudóifrakpart 8. szám. 304/a

LÁNG L. GÉPGYÁR R.-T., BUDAPEST 56.

Szesz-, élesztő-, keményítőgyárak gépészeti berendezése.
Stabilgőz gép. Gőzkazán. Dieselmotor.

Kátrány-, aszfalt- és cementipar
Bacher Ernő és Társai
Budapest, X., Fertő-utca 3. Telefon: József 90-20.

Kátrányfedellemezt,
kötőanyagot, szurkot és kátránytermékeket, olajigézőanyagokat.

Vállalunk: tetőfedési, vízlejtő-, beton-, vasbeton- és cementmunkákat.

Jól jövedelmező állandó uri foglalkozást
nyújtunk csak intelligens uraknak, kik gazdasági körökben jól vannak bevezetve, előrangú tényérbeszédű szeparátorunk terjesztés által. Ajánlatokat kérjük referencia megnevezésével:

VACA Szeparátor-Társaság
Budapest, VII. ker., Brasóbet-körny. 27. sz. 806/a

Gazdasági vasutak.

Ryomjelzés! A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, GYŐR
Tervezés! keskenyvágányu gyártmányainak
Építés! eladása és bérbeadása.

ANGOL-MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KESKENYVÁGÁNYU VASUTOSZTÁLYA 153
BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 32. sz.

Triőrök
marott sejtekkel minden gabona-tisztítására.

Cseplőgép-szíták.

Tőrekrosták. Mindenemű lyukasztott lemezek.

Stahel és Lenner
triór- és lemezlyukasztógyár r.-t.
Budapest, VI., Országbíró-utca 44-46.

KARBID legfinomabb
elsőrendű, garantált, pormentes

100-110 kg-os eredeti horádokban per netto kg. ... K 22-
Ugyanaz kimérve per netto kg. ... K 24-
802 Helyi raktáram, készpénzesítés ellenében.

Egész horád vételénél SINGER DEZSO
a horádát ingyen adom! BUDAPEST, V., VÁCI-UT 18. SZ.
(A nyugati-pályaudvar mellett.)

Minden gazdának nélkülözhetlen!

Utmutató
a budapesti állami vetőmagvizsgáló állomás igénybevételehez.

Köszöni: Dr. Dégen Árpád igazgató.
18 korona előzetes beiktatás mellett bérmentve küldi a "Pátria" r.-t. könyvszállya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Legjobb minőségben és a legjutányosabb árakon szállítunk:
Import gépolajokat, motorhájtó-gőzölajot, amerikai gőzhengerolajokat, motor- és motorhengerolajokat, vazelint, gépszírokat és mindenfajta kocsikenőcsőt.

HUNGÁRIA BANK R.-T.
OLAJOSZTÁLYA
Budapest, IX., Soroksári-ut 146. sz.

TELEFON: 174-88.

SZÁNTÓ MÓR
BUDAPEST, VI., RÓZSA-U. 80/K. 584
SÜRGŐNYCIM: VENTIL.

Vasesővek minden méretben és mennyiségben.
Vízvezeték- és fürdőberendezési tárgyak telepe.

Fedellemez (fekete) minden méretben.
Horganyzott vaslemez (cinkezet) kg.-ként K 80-
Horganylemez (valódi cink) kg.-ként K 85-
Lapos- és gömbvasak stb. napi árban.

680 kilogramm tiszta buzaszem volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel szakértő-bizottság előtt utáncsépeltettünk. Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a STERN-féle szabadalmazott **dobkosár-betétleccel.**

Kérdezősködére ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást
Bárdos és Brachfeld, Budapest, VI. ker., Gyár-utca 5/A. sz.

Földbirtokosokat érdeklí!!

Május 1-8. Passauban, Duna mellett, Bajorország (Határváros Ausztria-Bajorország) egy mezőgazdasági gépkiallítás alkalmával egy **tulhevített gőzgépgarnitúra**

üzemben bemutatatták, mely a gépépítéset legmodernebb vívmányát képezi. Ez a kis gőzlokomobil a nagy erőfelesleg következtében egy teljes kerékfűrészt képes hajtani. Érdeklődők megtekintés végett tisztelettel meghívattak.

Mezőgazdasági Gépközpont. C. Beutlhauser, Passau, Bayern. 807

FOKOZZUK GAZDASÁGAINK JÖVEDELMEIT!

.....
Telefón: 97-69
.....
BUDAPEST, VI., PODMARICZKY-U. 21.
.....
SPECIALITÁSKÉNT SZÁLLIT AZONNAL! LEGJOBBAN BEVÁLT SZAB.

„IRUS” DARÁLÓKAT ÉS MALOMBERENDEZÉSEKET

az összes gazdasági magvak, szálás és rostos termények feldolgozására. Bárki által kezelhető, kevés helyszükséglet, bármely épületben felállítható.

Különleges DARÁL, ŐRÖL, CSIRÁTLANÍT, HÁNTOL.

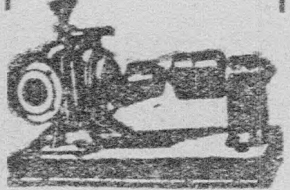
Speciális gépeink **GAZDASÁGOK, KÖZSÉGEK, SZÖVETKEZETEK** stb. részére tekintélyes jövedelmet biztosítanak.

Elsőrendű referenciák. Legmészebbmő jétállás.
Képes árjegyzék, költségvetés ingyen és bérmentve. 488

Eladás

Eladó szántógép, Sebaffeld-gyárműny, 5 ekés, 40 lóerős Benz-motorral, kifogástalan állapotban. Kisebbségi Schrecker R., Budapest, Vilmos-császár-ut 54. III. 7083

CSILLAG GYULA szivattyú- és gépgyára, Budapest, V., Tisza-u. 8. Telefon: 170-10.

Uradalomak és gazdák figyelmébe! Körforgó szivattyúk, konyhakészítők, mosogatógépek, szilárdított víz szállítása. Tüzelőszerek, különféle szivattyúk, gépek, lámpák és tüzelőanyagok speciális gyártása. 478

4 HP Első Magyar gőzlokomobil a gőz-eszéplőszekrényvel, gyárilag javítva, jutányosan eladó. 784a

Farkas J. és Társa, Budapest, Vilmos-császár-ut 61. szám.

ELADÓ GÉPEK!

Gőzlokomobilok: Lanz 40 HP kompond 8-5 Átm. és különféle gyárműnyű 6-8-10 HP. Stabli gőzgépek: Lang 100-120 HP kompond kondenzáció, Julius Hock 40-50 HP tandem kondenzáció 9 légkörös kazánnal, 80 HP W. D. hatvaseu motorek, 24 HP Wohanka nyersolajmotor, 4 HP Kállai benzínlokomobil körfűrésszel, 30 HP szivógázgenerátor, cséplőgépek kötéltől mértékben, 4 db szén- és szalmaprés kéziérfőre, 10 db primás Northon-azekrény és asztalgép 1000 mm. csatlakozásuk, gazdasági acéltervezés daráló, mőködőhajó, komplett darálómalom állvánnyal 38" és 42"-os mértékben, valamint mindenféle malomgépek és transzmissziószerek minden mértékben kaphatók: Király Gyula gépgyárban Budapest, IX., Ráday-u. 24.

malomgépek és transzmissziószerek minden mértékben kaphatók: Király Gyula gépgyárban Budapest, IX., Ráday-u. 24.

Alkalmi vétel

Járművek áron kapható: 1 db McLaren gőzszántógép, 14-vasu ekével 1 db 27" cséplőkészlet, szivógázlokomobilal 1 db 34" cséplőkészlet, szivógázlokomobilal 1 db 54" cséplőkészlet, gőzlokomobilal 1 db 27" szegeszrendszer, egyszerű tisztító cséplőszekrény 1 db 42" kettős tisztító cséplőszekrény 1 db 21-es, üzemben levő Ganz-hengerszék 1 db 42" üzemben levő kőjárat francia kővekkal 783

DÉNES B. Részvénnytársaság Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 61.

Minden gyümölcsstermelő olvassa el Buohta Győző, a kertészeti intézet tanárának „Gyümölcsstermesztésünk múltja és jövője” című felületét. 17 korona beküldés ellenében szállítja a „Patria” r.-t. Könyvkiadása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. Táviratcim: Hegemon. 723

Gőzekekötél a legjobb minőségben és legolcsóbb árban kapható **HEGEDŰS JÓZSEF** okl. gépészmérnök, BUDAPEST, IV., PAPNÖVELE-U. 1. SZ. Telefon: 99-86. Táviratcim: Hegemon. 723

8 HP Clayton-Shuttleworth gőzlokomobil gyárilag javítva, jutányosan eladó **Farkas J. és Társa,** Budapest, 784 Vilmos-császár-ut 61. szám.

Eladás Minden áramfajtára **Dinamók, Elektromotorok** Minden teljesít. ményre **Vétel** **FEHÉR MIKLÓS** GÉPGYÁR R.-T. BUDAPEST, V., VÁCI-UT 80. SZ.

Rezgőalic, 99%, aussigi minőségű. **Raffia,** 1^a Extra Mayunga minőség. Szőlő-kötöző papírzalag, békeidei, fekete v. piros **Oltrógummi,** Vermorel-rendszerű permetezőgépek. **Schottola Ernő,** 785 gyáros és nagykereskedő, Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 53.

Bőr-lószerszám igás és parádés legolcsóbb árban. **BÖRREL** kombinált heveder-lószerszám (huzó, kantár és gyeplő) párja 1200 K és feljebb. Megrendelhető: **Singer Róbert** szilgyártónál, Budapest, VI., Vasvári Pál-utca 4. (Operaház közelében.) 680

Vétel Keveset használt, prima minőségű nősegi és lehetőleg nagyméretű melógyablakokat, továbbá kettős darab Rökk-féle borsajtó magvetőre keresek. Ajánlatok „Hullám” ár 6901 címre a kladóba kérek. 6901 **Magvetőre** keresünk 1 darab fogatos és 2 darab permetőzt, használt, jó állapotban. Ajánlatokat kérjük oradalmi járságfigyelőség címre, Dég, Vossprém m. 7011

MATTYÓK ALADÁR okl. mérnök **ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ VÁLLALATA** BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 45.

KERES vevői részére 211 kisebb-nagyobb birtokokat.

Bérlet Bérbe keresek 5-10 50 holdig terjedő birtokot lakással. Cim: Szekesfehervár, postafiók 18. 7011 **Bérbe adandó** 900 hold, Somogyban. Cim: Heller György, Budapest, VIII. ker., Csokonay-utca 12. 7007 **Bérbeadó** birtokok, Biharban 150 holdas, Hovosban 700 és 1300 holdas, Pataky, Debrecen, Csapó-n. 19. 7081

BENZIN nem kell többé! Minden benzínmotor azonnal átalakítható faszéngázhajtásra, ha hozzá generátoraimat használja és ezáltal naponta 1000-1500 korona üzemköltséget takarít meg. 306 **Szivógázmotorok** 4, 10, 16, 20 HP. teljes komplet, raktárról azonnal szállíthatók. **Szigeti József,** Budapest, V., Kálmán-u. 14.

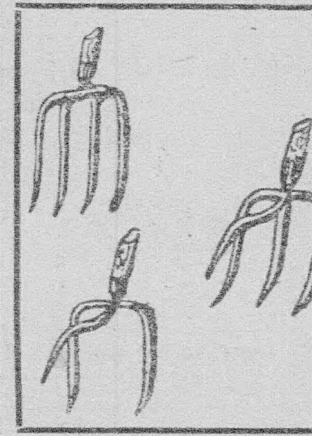
KÉNMAJ minden mennyiségben **KAPHATÓ** **LABOR** gyógyszer- és vegyészeti gyárban, Budapest, III., Bécsi-ut 2128. hrsz. Telefon: 41-16 és 98-59. 774

SCHOTTOLA ERNŐ gyáros és nagykereskedő Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 53. sz. Táviratcim: Schottolaművek. Telefon: 79-83. **Vörös-VERMOREL** permetezőgép. Teljesen azonos az eredetivel. Sárgaréz alkatrészekkel. Rendkívül erős vörösrézlemezéből. **PERMETEZŐ** gummi szelepek és tömlők békeidei minőségben, vaszonbetéttel. Alkatrészek bel- és külföldi permetezőkhöz. **KERTÉSZETI** szerszámok, vonyigolók, ág-fűrészek, kapák, ásók és gereblyék, gummi és kender locsolótömlők békeidei minőségben. Műszaki szerszám és gépek. Aszest, gummi és guttapercha az összes gépek és üzemek részére, Malomfelszerelések és berendezések. — Mielőtt ezen cikkekben szűkségletét fedezné, saját érdekében kérjen cégünkötől ajánlatot. 704

Hirdetmény. A néhai özv. Rumbach Gézáné szül. Kacsokovics Irén hagyatékát képező Medgyes-puszta (Kötése, Somogy vm), mely 707 kat. hold kiterjedésű, 1921. október 1-től 1927. szeptember 30-ig terjedő időtartamra versenytárgyalás útján haszonbérbe fog adatni. Az évi haszonbér terményekben, vagy ezeknek mindenkor hatóság, illetve tőzsdei árban lesz fizetendő. Köteles lesz az új haszonbérlet az épületek sorozatos átjavítását a beszerzett mérnöki szakvélemény szerint vállalni és teljesíteni, az összes adókat viselni. Felhívom bérelni szándékozókat, hogy pontos és kimerítő ajánlataikat hozzám 1921. évi április hó 20-ig adják be és egyidejűleg 100.000 korona biztosítékot tegyenek le, mely részükre takarékpénztárban letétként fog kezeltetni. Az ajánlatok felett a zárgondnok meghallgatása után a tabi kir. járásbíró, mint hagyatéki bíróság, fog végérvényesen dönteni. A legközelebbi feltételekről értekezni, alulírott nál lehet. Tab, 1921. március 23. **Dr. Kálmán Jenő** ügyvéd hagyatéki zárgondnok. 692

ZSAR ponyva, zsinag, kötél-áru és szőitőkötöző, vas-tag lencsövet, szalmazsák, fejtáncos kapható: **SGHIBLINGER MIRSA** Részvény-Társaság, Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. sz. Alapítva: 1878. 649 szék- és postaküldetés.

Zsivadékaruoosztályunkból ajánlunk a munkáltatási időnyre **elsőrendű pestvárosi fehér táblaszalonnát** és **Zamatos, vidéki porzselt munkásszalonnát**, valamint **pestvárosi disznósirt** a legmérsékeltébb napi árban. **Vegyi gyárunkból** ajánlunk a **HUNOR** védjegyű fekete és sárga legutányosabb napi árban, **HUNOR** ga kiváló jó minőségű **kocsikenőcsőt**, **gépzsirt, gép-, henger- és autólaját** és mindenféle gazdasági **kenőolajokat** **szavatolt jó minőségben**. Felhívásra kedvező ajánlatokkal **készszéggel** szolgálunk. **Weisz Lipót és Társa,** Budapest, IX., Hentes-utca 17. (A sörész-vágóhíddal szemben) :: Interurbán-telefon: József 14-50. 801

Több ezer darab teljesen új szénavilla nyéllal budapesti raktárainkról azonnal szállítható. **Árak:** 4 egyenes ággal, drb-ként ... K 60'— 3 egyenes, 1 hajlított ággal, drb-ként ... K 35'— 2 egyenes, 1 hajlított ággal, drb-ként ... K 30'— legalább is 25 darab vételénél 10% engedménnyel, 50 ... 15%o **Anyagértékesítő Intézet r.-t.** Budapest, VI., Rózsa-utca 61. szám. Sürgönycim: ANYAG ÉRT. Budapest. 809

Kétgéprendszerű gézekkel **bérszántást vállal** **Hajdu László** gépészmérnök, Budapest, VII., Damjanich-utca 12. 175

Carbolineumot 26'— kor.-ért **Kátránytetőmázt** 13'— " ajánl hordóvéteinel " 797 **Deutsch Sándor,** olaj-, festék- és zsiradékkereskedő, Budapest, Soroksári-ut 116.

A lakásinség enyhítésére **cementsalaktéglát gyártó gépek,** **betonürtömbgyártó gépek,** **cementtetőcserépgyártó gépek.** **SAJTOLÓK. KEVERŐK. KÖZÜZŐ- ÉS APRÍTÓGÉPEK.** **FORMÁK: CSÖVEK, LÉPCSŐFOKOK** stb. **GYÁRTÁSÁRA.** **Az összes gépek és formák** a cementáru gyártásához. **Dr. GASPARY & Co. gépgyára, MARKRANSTADT,** 282. számú árjegyzék ingyen. Képviselet **MAGYARORSZÁG** részére: **BURGHARDT EMIL** gépraktár, Budapest, VII., Rózsa-utca 38/a. Leipzig mellett.

Önkéntes árverés. Alulírott gazdaság intézőségénél, **csütörtökön, 1921. május 5-én d. e. 10 órakor** az alább részletezett tárgyak azonnali elszállítás és készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni. 1. **Mezőgazdasági gépek és eszközök.** Továbbá: 1 készlet 8 HP gőzcséplő eleveátorral, 1 db 20 HP gőztraktor, különféle takarmányozó gépek. 2. 1 db 30 HP m. ny. fekvő gőzgép Rider vezérművel. Motorok, ventilátorok, 1 hengersizék és 1 daratisztító. 3. 1 tenyészbika, egynéhány fejőstehen, 5 db tisztá mangalica tenyészkan, 3 db koca- és igásló és egy 8 éves tisztá irlandi hátasló nyereggel. 4. 1 batár, egynéhány igáskocsi, lószerszám stb. **Gazdasági intézőség,** Kenyérmezőmajor. (Vasut és posta.) 795

Benzinmotortulajdonosoknak igen fontos!
 Benzinhiány dacára benzinmotorok üzemben tarthatók
 a szállítható „**ASTRA**“ GÁZFEJLESZTŐ BERENDEZÉS
 alkalmazásával. Üzemanyag: faszén. Rendkívül olcsó üzem. Felvilágosításokkal és árajánlattal szívesen szolgál.
A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
 BUDAPEST, Vilmos-császár-ut 32.

177

Szállítunk azonnal
 legjobb minőség-
 ben és legjutá-
 nyosabb árakon:
 mindennemű motorhajtóolajat, kenő-
 olajat, amerikai hengerolajat,
 gépszirt és kocsikenőcsőt
 és minden más különleges olajminőséget. 541

Szíveskedjenek árajánlatot kérni, lehetőleg a gép-
 szereti berendezés megjelölésével, az ország legnagyobb
 malmainak évtizedes szállítójától:

MAYER és MOLLER olaj-, gépkenő- és
 vegyipari gyár Rt-től
 Budapest, VI. ker., Eötvös-utca 42. szám.

TELEFONOK: Igazgató: 145-20. Központi irodák
 és városi raktár: 91-84 (interurbán) és 160-71.
 Külső raktártelep: Budapest, V., Ipoly-u. 15 és V.,
 Visegrádi-u. 54.: 143-90. Vasúti telephely: 170-54.

LŐSZERSZÁM LÓPOKRÓC,
 IGÁS és JUKKER
 nagy raktár.

GÁL MIHÁLY szíjgyártó, Budapest, VI., Lázár-u. 16. (Operaház mögött).

Olcsó heveder löszerszámok állandóan raktáron. 182

**TEJESKANNA-
 PLOMBÁK
 ÉS FOGÓK**

ÜJÁGH-ÁRPAD
 BUDAPEST, I. ÁTYÓK-UTCA 24.
 TELEFON: JÓZSEF 89-25

AUDI

AUTÓK raktáron.

REIMAN, Budapest, V., Vörösmarty-tér 3.
 (Ezélőtt Gizella-tér.) 769

„**MINTABIRTOK**“ **KERES**

BERENDEZÉSI ÉS
 FORGALMI VÁLLALAT
 BUDAPEST, IX., IMRE-UTCA 4.
 TELEFON: József 23-77

vevői részére 100-500 holdas
 középbirtokot, budapesti
 villát, telket, bérházat.

Ügynökök díjaztatnak. 497

Zsirt és szalonnát

a legolcsóbban szállít: IPARVÁLLALATOK ÉLELMEZŐ ÜZEME R.-T.
 BUDAPEST, VIII., GÓLYA-UTCA 8. Telefon: József 72-03.

557

Alapított 1890. **Gazdaságok részére szállítunk:** Alapított 1890.

elsősorú importált gép- és hengerolajat cséplőkhoz és valódi amerikai henger-
 olajat gézekéhez, neheztelen sárga tovetegépszirt, uszó szekérkenőcsőt,
 valódi amerikai colofongyantát, dobsíneket, szinbörből készült géphajtósíjakat,
 szárszámokat, gőzkesodronyköteleteket, kutszivattyukat, tömlőket, asbest-
 és gummitömítéseket, valódi Klingerit és Tauril tömitőlemezeket, gabonaszákot és
 ponyvát, továbbá malomberendezési cikkeket, csapágyfémeket, kötőféket, istrángot,
 karbidot elismert legszolidabb és legolcsóbb napi árakon. 277

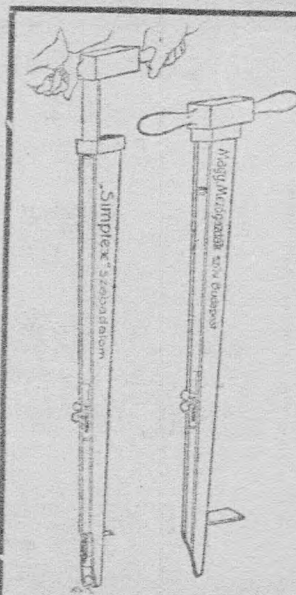
MOLNÁR és PINTÉR műszaki nagy-
 kereskedés, Budapest, V., Árpád-utca 2. Telefon: 5-15.
 (Interurbán.)

KÖLLŐ GÁBOR árú- és ingatlanforgalmi irodája, Import-Export
 Budapest, VI., Nagymező-u. 22-24., I. 2.
 Telefon: 75-97. Sürgőnytel: KÖGÁBOR BUDAPEST

Gazdák figyelmébe!

FOGLALKOZIK: mezőgazdasági termények, termékek és élelmiszerek, takarmá-
 nyozási cikkek, mezőgazdasági gépek, eszközök és anyagok, műszaki cikkek, gépek és
 szárszámok, ruházati cikkek, építési anyagok és bor export-importálásával és ezen
 cikkeknek a belföldön való nagybani eladásával és beszerzésével. 761

Ingatlanokat és bérleteket keres és ajánl elsősorú meghívó részére

MEZŐGAZDÁK „SIMPLEX“

a világ legegyszerűbb

KÉZI VETŐGÉPE

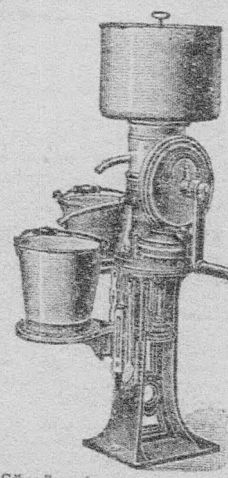
Papp Géza okleveles gazda szabadalma.
 napi munkateljesítmény 2 magyar hold;
 tengeri-, bab-, borsó-, répa- és hasonló
 nagyságu veteményeknél nagy terméstartalom!

Jelenlegi ára 180 korona.

Megrendelhető mint kizárólagos vezérképviselőnk, a

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete

Géposztálya 741
 Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

Sürgőnytel:
 CASE BUDAPEST

TEJGAZDASÁGI

eszközök és berendezések,

mint encenbergi fejővödörök, fejőszil-
 kék, tejbödönök, tejmérők, tej-
 hűtők, kannák stb. Teljes

vaj- és sajtgyárak berendezése.

A világhírű LANZ tejfeldolgozó gépek vezérképviselője.

Ajánlattal szolgál: 334

HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII.,
 Üllői-ut 52/B.